

FLOTTANS MÄN

KAMRATSKAP

ÖRLOGSTRADITION

SJÖFÖRSVAR

Nr 2 2009

FLOTTANS MÄN

Tidskrift för Flottans Mäns Riksförbund

Nr 2 Juni 2009

Årgång 75

ISSN 0015-4431

Förbundets Høge Beskyddare:
AMIRALEN H.M KONUNG CARL XVI GUSTAF
Rikshedersordförande:
ANDERS GRENSTAD
MARININSPEKTÖR

REDAKTÖR OCH ANSVARIG UTGIVARE:

Olle Melin - epost: omelin@telia.com
Tel 0455-23964
Författarevägen 9, 371 63 LYCKEBY

GRAFISK FORMGIVNING:

Dag Åshage
Tel 0455-48218
Fasanvägen 4, 370 30 RÖDEBY

TRYCKERI: Axel Abrahamsons Tryckeri, Karlskrona

ANNONSER: Kontakta kansliet

KANSLI:

Teatergatan 3, 111 48 Stockholm
Tel och fax: 08-678 09 08
Öppet tisdagar 09-16
Internet: www.flottansman.se
Adress e-post: riksförbundet@flottansman.se

POSTGIRONUMMER:

Riksförbundet: 5 88 19-4
Stora Tratten 35 61 09-9

FLOTTANS MÄNS RIKSFÖRBUND

Ordf: Kommendör Johan Forslund
Tel: 08-571 448 510

V.ordf: Kommendörkapten Jan Wikberg
Tel: 063-12 95 62.

Sekr och informationsansvarig:
Elektroingenjör Bo Schagerberg Tel: 08-530 447 57.

Kanslichef: Örlogskapten Lennart Bresell
Tel kansliet: 08-678 09 08 Tel hem: 08-449 31 58
lennart.bresell@telia.com

STORA TRATTEN (Arrendator LoF Stockholm)
PL 326, 130 25 Ingmarsö Tel: 08-542 461 26
Telefontid juni-augusti 09-10, 17-18

Ur innehållet:

Ledaren	3
Marinen i Somalia	4-9
Transport till Adenviken	4
Marinen på plats	5
Avresekorum	6
I piratvatten	8-9

Pannexplosionen på Gustav V	10
-----------------------------	----

Segelkuttern Ingeborg	11
Boknytt	12-13
Fortchefsmöte	14
Vart är försvaret på väg	16
NoLi tar Singapore till Sverige	17
Militärhemmet i Karlskrona	18-19

Jagaren Karlskrona	22-23
Hemsö fästning	24-25
DNC invigt	26-27

Lokalföreningarna	31-38
-------------------	-------

Omslagsbild:

Göteborgs Hamn Container -och Roro terminal

Nummer 3 2009 utkommer i sept. Manusstopp den 15 aug

Tillvaron kan sägas vara ganska ljus

När du nu får årets andra nummer av vår tidskrift *Flottans Män* i brevlådan, befinner vi oss mitt i den svenska högsommaren och det är som allra ljusast i vår del av världen. Trots den fortsatta finanskrisen och uppblussande smittsamma sjukdomar i fjärran länder är läget tämligen gott i vårt land och tillvaron kan sägas vara ganska ljus i dubbel bemärkelse.

I många andra länder ser människorna inte lika positivt på tillvaron och behöver mycken hjälp för att få en dräglig vardag. Runt om i världen finns oroshärdar och problemområden av olika storlek och dignitet, där världssamfundet har beslutat att göra samlade insatser.

Ett sådant område är farvattnen utanför Afrikas östra kust, där pirater angriper fartyg av alla de slag, tar gisslan och kräver lösen. Många piratfartyg har sina baser i Somalia och opererar därför med tyngdpunkt i havsområdet utanför Somalias kust.

I Somalia är cirka tre miljoner människor i nöd och i stort behov av stöd från omvärlden. Förenta nationernas hjälpsändningar inom ramen för World Food Programme går på köl till Somalia och även dessa fartyg utsätts för angrepp av pirater. Fartygsförband från ett antal länder deltar i skyddet av hjälpsändningarna.

Under en period om fyra månader finns ett svenskt fartygsförband, bestående av korvetterna *Stockholm* och *Malmö* och stödfartyget *Trossö*, i området för att hjälpa till med skyddet av mattransporterna. Förbandet är bemannat på frivillig väg av svenska män och kvinnor, som antingen är fast anställda i Försvarsmakten eller är civila, grundutbildade inom ramen för ett värnpliktsystem.

Det här är en mycket viktig operation, som det svenska fartygsförbandet tar del i och *Flottans Män* sänder de bästa välgångsönsknningar i fast förvisning om, att våra kvalificerade fartyg, bemannade av mycket kompetenta och ambitiösa sjömän, framgångsrikt kommer att bidra till en lindring av nöden i Somalia.

Sverige har en lång tradition av främst fredsbevarande insatser under FN:s ledning men i modern tid också andra typer av insatser, även under NATO:s ledning, sanktionerade av säkerhetsrådet. Svenska soldater i fredens tjänst i olika missioner runt om i världen har ett mycket gott renommé och detta har ofta vitsordats av både militära och civila chefer från många länder. De här fina omdömena har sannolikt till stor del sin grund i värnpliktsystem och frivillighet. Svenska män och kvinnor, som har utbildats i Försvarsmakten under en plikttag och som sedan på frivillig väg tjänstgör i utlandsmissioner, har ofta "dubbel" kompetens; de är både soldater/sjömän och hantverkare, vilket har haft stor betydelse för framgångsrika svenska insatser genom åren.

I rådande omvärldsläge har ju den till insatsförsva-

romstrukturerade Försvarsmakten som huvuduppgift att genomföra internationella insatser, men det senaste årets händelser, bland annat i Kaukasusområdet och ett ökat spänningsläge mellan Ryssland och NATO har tydliggjort ett behov av ett nationellt försvar. Ett fungerande nationellt försvar är sannolikt inte möjligt utan ett pliktssystem. Det har visserligen sagts i försvarspropositionen, att plikttagen skall vara vilande för att kunna sättas i stånd vid en omvärldsförändring, men jag fruktar, att detta inte kommer att vara genomförbart i önskvärd omfattning. I tidigare nummer av vår tidskrift har jag hävdat, att försvarsmaktens infrastruktur blir för liten och därmed antalet utbildningsplattformar för få i den pågående omstruktureringen, för att möjliggöra en återtagning av förlorad operativ förmåga inom rimlig tid. Detta påstående är även giltigt för möjligheten att återta en värnpliktsutbildning i tillräcklig omfattning.

Enligt min uppfattning är det då olyckligt att överge värnpliktsystemet till förmån för ett yrkesförsvar, som riskerar att bli väsentligt dyrare än en försvarsmakt, som bemannas med stöd av en plikttag. Stödet för försvarsmakten, den så kallade folkförankringen, som enligt min mening är en viktig ingrediens i ett nationellt försvar, riskerar att urholkas. Den tidigare nämnda "dubbelkompetensen" reduceras sannolikt i ett yrkesförsvar till men för kvalitén på våra förband i utlandsmissioner.

Ett vidmakthållande av värnpliktsutbildningen, kanske i en förkortad form, kombinerad med en frivillig fortsättningsutbildning med inriktning mot tjänstgöring i förband för internationella insatser skulle ge många fördelar. Försvarsmaktens utbildningsorganisation skulle kunna vidmakthållas i en större volym och därmed innebära bättre möjligheter att höja nivån i händelse av en förändrad hotbild.

Ekonomiska vinster är sannolika och det folkliga stödet bibehålls. Jag tror dessutom, att rekryteringen till utlandsmissioner blir lättare med en värnpliktsutbildning som grund, än en rekrytering "från gatan". Vårt värnpliktsystem är djupt rotat i det svenska medvetandet. Även om de senaste åren urholkning av systemet har rubbat förtroendet för allmän värnplikt, tror jag, att en övervägande majoritet av svenska folket vill ha kvar den allmänna värnplikten, om än i en till tiden anpassad form.

Jag vill därför rekommendera en djupare analys och diskussion i värnpliktsfrågan, innan ett beslut tas som kan vara ödesdigert för den svenska försvarsmaktens framtida utveckling.

Johan Brålund

Transport till Adenviken

Fartygen har bogseras in i Eide Trader och hon fungerar i princip som en flytdocka. Foto Ingmar Elofsson

Arbetet med att svetsa fast stöttor och annat pågick dygnet runt under flera dagar Foto Ingmar Elofsson

Efter en månads seglats, anlände stödfartyget **HMS Trossö** och de båda korvetterna **HMS Stockholm** och **Malmö** till operationsområdet för styrkan ME01. Här skall de som en uppgift skydda fartygstransporter med mat och förnödenheter i Adenviken.

Fartygen har transporterats till operationsområdet av ett specialfartyg, Eide Trader. Fartyget fungerar som en flytdocka och **Trossö** och de två korvetterna lastades ute på Yttre Redden i Karlskrona.

Därefter gick Eide Trader in till varvet och där gjordes fartygen, vad man kan säga, fast i speciella vaggor, som svetsades fast i Eide Traders skorv. Detta arbete genomfördes i två skift dygnet runt under ett par dagar, innan hon så småningom avseglade mot Adenviken.

Med fanns även ett antal containrar för underhåll och annat för styrkan ME 01. Personal från marinen och varvet var med under nerresan för att se till, att de olika systemen hölls driftsatta eller sattes i drift vid ankomsten. Ytterligare underhållspersonal och tekniker mötte upp

vid ankomsten för att allt skall vara klart, då besättningarna anländer

Att transportera fartyg på detta sätt är inte ovanligt, utan görs av mariner runt om i världen. Skulle fartygen gått för egen maskin, hade de förbrukat rejält med gångtid. Under tiden för transporten kunde besättningarna bedriva utbildning och förberedelser här hemma för att sedan kunna transporteras med flyg till fartygen och operationsområdet.

Flygtransporten till området genomfördes söndagen den 10 maj.

Ingmar Elofsson

ingmar@comsek.se

Eide Trader passage Helsingborg. Foto Barbro Nerhagen

Marinen på plats i Adenviken

Det svenska bidraget till EU-styrkan i Adenviken är på plats. Den 15 maj började man sitt viktiga uppdrag i området utanför Somalia. Redan under sommaren 2008 kom de första indikationerna på, att en insats utanför Somalia var aktuell. Bakgrunden var det stora antalet kapningar av fartyg, som ägt rum. Då en stor del av västvärldens sjötrafik går genom området, fick kapningarna ett medialt intresse, som tog extra fart i och med kapningen av tankfartyget *Sirius Star*, som sedermera släpptes efter att en lösesumma betalats ut.

Svårt läge i Somalia

Efter många år av inre stridigheter och utan fungerande regering och rättsväsende är situationen i Somalia fortsatt mycket svår. Över 3 miljoner människor är i akut behov av nödhjälp, en nödhjälp som i huvudsak kommer in sjövägen via FN:s livsmedelsprogram (WFP). Den långa konflikten och svälten i landet har bidragit till att skapa en grogrund bland annat för piratverksamhet. Dessutom har det illegala fisket, som pågått i många år, reducerat fiskbeståndet och inkomstmöjligheterna för somaliska fiskare. Under 2008 noterades attacker mot över 80 fartyg utanför Somalias kust, men mycket tyder på, att detta rekordhöga antal i själva verket kan vara ännu högre. Antalet personer engagerade i sjöröveri uppskattades under 2008 ha flerdubblats och uppgår idag till över 1 000. Sedan 2007 har sjöröveriet skiftat fokus från södra Somalia och området runt hamnen i Mogadishu till Adenviken i norr. Sjørövarna har genom användandet av så kallade moderfartyg ökat sitt verksamhetsområde från cirka 50 till över 200 nautiska mil utanför Somalias kust. EU rekommenderar till och med 600 nautiska mils avstånd

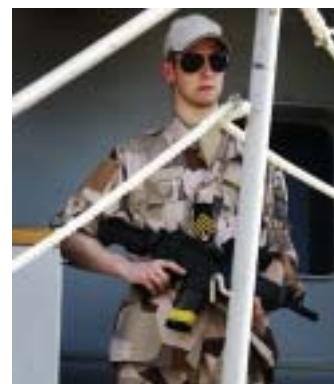
Foto: Johan Lunddahl/Combat Camera

HMS Stockholm på väg in i Djibouti

Sjøröveri av i dag

Handelsfartyg med låga fribord och som håller låg fart är lättare att komma ombord på och är extra utsatta för piratangrepp. Beväpnade med handeldvapen och granatgevär och utrustade med särskilda stegar anfaller piraterna, ofta i gryning eller skymning. Båtarna, som används,

är små och snabba och manövreras skickligt vid bordningen. I likhet med gamla tiders sjöröveri är dagens ett sätt att försörja sig på. Genom att kräva lösesummor för de kapade fartygen och dess besättningar får man stora summor pengar, som i det fattiga Somalia är astronomiska. Gisslan på fartygen behandlas oftast väl under den tid förhandlingen med rederiet äger rum. När lösesumman betalats släpps fartygen iväg och piraterna försvinner iland.

Det svenska förbandet

Det svenska bidraget till EU:s marina insats utanför Somalias kust utgörs av korvetterna *Stockholm* och *Malmö* tillsammans med stödfartyget *Trossö* och en säkringsstyrka. Totalt ingår 152 personer. Huvuduppgiften för den svenska styrkan är att skydda FN:s hjälpsändningar. Utan skydd anser WFP, att de inte längre har någon möjlighet att leverera nödhjälp till Somalia. Fartygen kommer också att lösa andra uppgifter, som exempelvis havsövervakning och att visa närvaro i ett av världens mest trafikerade havsområden.

Jimmie Adamsson

Natthimmel i Adenviken

Avresekorum för Somaliastyrkan

Så är då den svenska Somaliastyrkan (ME 01) framme i missionsområdet i Adenviken. Fartygen, *HMS Stockholm*, *HMS Malmö* och *HMS Trossö* transporterades ned redan i april i ett specialbyggt transportfartyg och styrkan lämnade Karlskrona och Sverige de 98 maj.

Dagen innan var det avresekorum i Amiralitetsskyrkan, Ulrica Pia, där en sextett ur Marinens Musikkår spelade, amiralitetspastor Henrik Lindén och förbandspastor Christer Alvarsson, för övrigt amiralitetspastor före Henrik, predikade och genomförde altartjänsten. Senaste avresekorum i kyrkan skedde i samband med *HMS Carlskronas* långresa 2004.

Kyrkan var fylld av besättningsmän, anhängare och en stor menighet, som passade på att önska besättningarna lycka till i deras viktiga FN-uppdrag att skydda mattransporterna till den svältande befolkningen i Somalia.

I samband med korumet överlämnade amiralitetspastorn en fartygsbibel till förbandschefen, kommandörkapten Magnus Jönsson och en nattvardskalk till förbandspastorn Christer Alvarsson.

Olle Melin

Kustkorvetterna *HMS Stockholm* (närmast) och *HMS Malmö*.
Foto: Jimmie Adamsson.

Lagfartyget *HMS Trossö*.
Foto: Jimmie Adamsson.

Besättningarna på plats i kyrkan.

Förbandschefen Magnus Jönsson tar emot fartygsbibeln av amiralitetspastor Henrik Lindén.

Besättningarna i givakt, när Ytstridsförbandens marsch (Svenska flottan) spelades.

Sextett ur Marinens Musikkår spelade.

Förbandspastor Christer Alvarsson, till vänster och amiralitetspastor Henrik Lindén.

Foto: Olle Melin

En av besättningsmännen är Tomas Petersson från Hasslö. Här ses han tillsammans med mor och far, Ulla och Jens Petersson samt mormor Maria Åberg.

Bli fångad av SIARÖFORTET

Välkommen till äventyrsön mitt i farleden mellan Vaxholm och Furusund. Här finns en skyddad gästhamn för både dag- och nattgäster, ett riktigt fort med ett spännande museum, en vedeldad bastu och ett matcafé med öl och vin. Läs mer på www.siarofortet.se eller ring oss på 08-24 30 90!

A - Logementet

B - Siaröfortet

C - Natthamn

D - Daghamn

E - Skuthamn

F - Badplats

G - Grillplats

H - Bastu

Blidösbolaget

FULLSERVICEVARVET MITT I SKÄRGÅRDEN

Vi är specialister på trä, men servar och reparerar de flesta motorer och båtar, även aluminium. Reservdelar på lager till Yanmar och Volvo Penta.

ERIKSSONS BÅTBYGGERI
& BÅTBYGGARSKOLA AB
BOX 15, 130 25 INGMARSÖ
08-542 461 36, batservice@swipnet.se

Sandhamns
Rederi AB

**Alla slags transporter
- året runt!**

Ring Benne på tel. 070-270 00 19!

TMQ Autopiloter

Enkla, robusta och tillförlitliga

Flotec Marin

Flotec Marin AB, www.flotecmarin.se, info@flotecmarin.se

I piratvatten – genomfart av Adenbukten

I Flottans Män, nr1/2009, fanns en artikel om den svenska korvettstyrkan som skall sättas in i Adenbukten. Tyvärr fanns korvetterna ej ännu på plats, när jag passerade området de första dagarna i maj. Det skulle onekligen ha känts lite speciellt att bli eskorterad av Kungliga Flottan i fjärran farvatten.

Ingen ny företeelse

Piratverksamhet till sjöss har som allmänt bekant en lång och färgrik historia. Svenska sjömän har nog fått tampats med havets skräck i århundraden, om det nu har varit sjörövare i Karibien, Berberi-pirater i Medelhavet eller kinesiska flodpirater. Dock trodde man länge, att denna verksamhet var förpassad till historiens annaler. För drygt 20 år sedan började detta gamla hot återigen göra sig påmint. Det var framför allt i Asien, i Malackasundet och i indonesiska farvatten, fartyg blev attackerade under gång. Verksamheten var dock global med rapporterade överfall också från Västafrika, Sydamerika, Indien och Bangladesh. Redan för 10 år sedan, vid passage genom Adenbukten, höll man sig långt borta från den somaliska kusten. Problemet kändes dock som hanterbart och med utökad patrullering i det beryktade Malackasundet, med flottenheter från Malaysia och Singapore, lyckades man minska antal attacker.

Dagens situation

Gårdagens operationer var ganska enkla affärer. Piraterna höll sig kustnära och vara oftast endast beväpnade med knivar, och det verkade knappast ha funnits någon samordning i verksamheten.

Den nya *modus operandi*, med moderfartyg, en väl utvecklad landorganisation och pirater beväpnade med granat- och automatgevär, har inneburit, att denna brottsliga verksamhet har flyttat upp i en helt annan kriminell liga. Vidare är mycket större penningbelopp inblandade. Från att ha rånat sjömännen ombord på personliga värdesaker och kontanter till ett värde av några tusen dollar är man nu uppe i miljonbelopp vid krav på lösensummor för fartyg och besättning.

Den mest frekventa piratverksamheten förekommer i Adenbukten, i Indiska Oceanen i närheten av Somalien och till en viss del utanför Nigeria i Västafrika. Med 20 000 fartygspassager årligen är Adenbukten ett naturligt operationsområde för somaliska sjörövare. Enligt International Maritime Bureau (IMB), som är ett organ tillhörande den internationella handelskammaren och som årligen sammanställer statistik, skedde 92 incidenter i bukten under 2008 varav 32 fartyg blev tagna som gisslan. Genom ökad närvaro av örlogsfartyg och gruppering av fartygstrafik genom "säkra" korridorer har antalet incidenter under 2009 minskat, men på inget sätt upphört.

Aktörerna

I Adenbukten, som nyligen har blivit deklarerad som krigszon av sjöförsäkringsbranschen, kan man urskilja tre aktörer; somaliska pirater, olika nationers flottenheter och handelsfartyg av skiftande typ och flagg.

Den somaliska piratverksamheten har inga ideologiska förtecken. Även om landet har sin beskärda del av fundamentalistiska grupperingar och privatmiliser, är piraterna kriminella gangsters, som endast arbetar för sin egen vinnings skull. De lär finnas flera piratgrupper, varav av den största, bäst utrustade och med en militär struktur, är "Somali Marines". I piratnästet Eyl i landsdelen Puntland håller man fartyg och besättningar i fångenskap i väntan på lösenpengar från fartygens ägare. Förklaringen till att de kan operera obehindrat, är det kaotiska tillstånd, som råder i Somalien, ett land utan centralregering sedan 1991.

Ett antal nationers örlogsfartyg, tillhörande olika organisationer, är verksamma i bekämpningen av sjöröveriet. Flottstyrkor från organisationer och länder som EU, USA, Coalition Maritime Forces, NATO, Kina, Japan, Korea samt regionala stater som till exempel Yemens kustbevakning är engagerade i Adenbukten. Coalition Maritime Forces är en del av "Operation Enduring Freedom" och har gett sin flottstyrka namnet Combined Task Force-151 (CTF 151). Enheten har ett förbindelsekontor i Bahrain (MARLO Bahrain). En annan organisation är The UK Maritime Trade Organisation som tillhör brittiska flottan. Organisationen har sin bas i Dubai med uppgifter som koordinering och uppföljning av verksamheten i Adenbukten. Europeiska Unionen har etablerat The European Union Naval Force (EUNAVFOR), med undergrupperingarna Operation Atalanta och Maritime Security Centre-Horn of Africa. NATOs örlogsfartyg deltar under benämningen Standing NATO Maritime Group 1 (SNMG1).

Den tredje, och mest sårbara, aktören är handelsfartygen med sina besättningar. Adenbukten har 20 000 fartygspassager årligen och med ett uppskattad genomsnittlig besättningsstorlek av 20 personer, innebär detta att 400 000 sjömän per år sätter liv och lem på spel. Många av dessa besättningsmedlemmar är från tredje världen, anställda av redare, som inte kan, eller vill, betala stora lösensummor, om deras besättningar blir tagna som gisslan.

Förberedelser och genomfart

En fråga dyker upp med jämna mellanrum. Skall fartygen få möjlighet att försvara sig med våld? Skall man utbilda sjöfolket i hantering av skjutvapen eller låta beväpnade professionella säkerhetsvakter följa med ombord? Även om fördelen med beväpnade fartyg inte skall underskat-

tas, har företrädare för den civila sjöfarten kommit till slutsatsen, att ett icke-dödligt försvar är metoden, som skall användas.

Sjöfartens intresseorganisationer har gett ut två utmärkta informationsbroschyrer, "Best Management Practices to Deter Piracy in the Gulf of Aden" och "Piracy – The East Africa/Somalia Situation", som beskriver hur man ombord etablerar ett icke-dödligt skydd.

Enligt studier som har gjorts drabbas främst fartyg av överfall, som har;

- låg fart
- lågt fribord
- otillräckliga planer och procedurer
- långsam reaktionstid på en attack

En låg fart och ett lågt fribord kan man oftast inte göra något åt, men det finns åtgärder att vidta för att rätta till de tre övriga bristerna.

För några år sedan blev "International Ship and Port Security Code" (ISPS-koden) implementerad ombord i fartyg och i hamnar. Denna kod föreskriver bland annat att säkerhetsövningar skall genomföras ombord och att varje fartyg skall ha en specifik säkerhetsplan (Ship Security Plan). Om koden har efterlevts, har man redan etablerade rutiner och en välövad besättning. Rutten genom Adenbukten skall också planläggas genom anmälan av färdplan till Maritime Security Centre-Horn of Africa (MSCHOA) och UK Royal Navy's Maritime Trade Organisation (UKMTO).

EU NAVFOR Somalia har etablerat en korridor, International Recommended Transit Corridor, i ost/västlig riktning, som fartyg rekommenderas att använda.

Beredskapen ombord kan ökas, genom att man mångfaldigar antalet utkikar. Ökad beredskap innebär även att klä reling och bordläggning med taggtråd. Vidare skall

*Artikelförfattaren
iförd hjälm och
skyddsväst*

brandslangar riggas och brandkanoner vara stand by för att kunna aktiveras vid ett bordningsförsök.

Om fartyget blir utsatt för en attack, skall vakthavande befäl aktivera generalalarmet ombord, så att fartygets besättning kan samlas på en förutbestämd plats i inredningen. Vidare skall nödanrop sändas på VHF-kanal 16, Ship Security Alert System skall aktiveras för att varsko rederi och flaggstat samt via email skall UKMTO, MSCHOA och IMB informeras. Med zigzag-manövering och brandkanoner under vattentryck skall en bordning göras omöjlig eller åtminstone fördröjas, så att hjälp från örlogsfartyg kan nå fram i tid.

Genom applicering av ett icke dödligt försvar känns det, trots allt, någorlunda tryggt att gå in i ett högriskområde. Med ett gott passivt skydd ombord och en vältränad besättning kan man hålla moralen hög, även vid passage av piratvatten. Åtminstone passerades Adenbukten denna gång utan incidenter.

Lars Bergqvist

Passivt skydd med taggtråd och vattenslangar

I Flottans Män nr 3/2007 berättade Artur Pettersson om den pannexplosion, som skedde på Gustav V. Redaktionen har fått ett brev från Olle Thörnqvist i Hässleholm, som tjänstgjorde som korpral vid maskinavdelningen på skeppet, när olyckan hände. Olle är i dag 91 år, men minnet är solklart. Artikeln innehåller några tillrättalägganden av Arturs artikel.

Artur Pettersson avled, innan hans artikel publicerades 2007, varför det inte gått att få några kommentarer kring Olle Thörnqvists inlägg, vilket hade varit självklart under normala förhållanden.

Pannexplosionen på Gustav V

Så här skriver Olle Thörnqvist (artikeln är avkortad)

Jag vill med detta inlägg beskriva min uppfattning om pannexplosionen på *Gustav V* 1940. Jag har under årens lopp i skrift sett olika berättelse från män, som har tjänstgjort på *Gustav V* vid det aktuella tillfället, till sådana som legat i flottan mej inte ombord på skeppet.. Dåvarande löjtnanten Yngve Rollof skrev senare i livet i Blekinge Läns Tidning, att 7 man omkom. En redaktör Sven-Åke Haglund har på internet under HMS GV skrivit: den 1 juli 1940 sprang en högtrycksledning läck på GV, varvid 10 man dödades. I Flottans Män nr 3/2007 har Artur Pettersson berättat om sina minnen från pannexplosionen. Mycket av hans berättelser stämmer, men vad gäller olyckan, förstår man, att det är andrahandsuppgifter, som förvandlats till sanning..

Jag är i dag 91 år och var vid olyckan 22 och maskinkorpral i babords turbinrum.

Vi gick i "Klart skepp" och var på väg mot Gotland för samövning med kustartilleriet. Jag kom ner på gretingen och anmälde mig för maskinisten. I detsamma kom en smäll och det ryckte i fartyget. Maskinisten, som var ny ombord, frågade vad som var åfärde. Jag, som var gammal i gården, svarade, att vi är väl framme vid Gotland och då skjuter vi med 28:orna. Som vi står och pratar sjunker ångtrycket och turbinen börjar sacka. Återigen, som gammal i gården, sade jag: "Detta är en vanlig övning, som fartygsingenjören brukar ordna. Jag skall då skifta från babords ångledning till styrbords. Övningen gick ut på, att man skulle skifta ledning. Jag fick ånga direkt från styrbordsledningen och turbinen gick upp i varv igen. Då jag stod och vevade på ångventilen, hör jag ett hemskt skrik genom lufttrumman, som kom från övre däck. Jag sade till maskinisten, att det var någon, som skrek på däck.

Efter någon minut sjönk ångtrycket igen. Man brukade aldrig stänga av ångan helt. Jag ringde då maskinchefen, för att erhålla besked och fick svaret, att det har hänt en olycka pannrummet och att det var förbud att lämna drabbningsstationerna. Vi var fortfarande okunniga om, vad som hänt. Vi pratade och spekulerade. Efter tre kvarts väntan begärde vi få lämna posterna, men detta beviljades inte. Först efter någon timme fick vi flytta oss. Maskinisten lämnade och jag och smörjaren fick vänt på besked. När maskinisten återvände, var han likblek och berättade om den svåra pannexplosionen. Hela korrido-

ren är svartmålad av aska, sot och ångluften var stark. Dörren till pannrum 4 hade slitits bort och dörrhålet hade verkat som ett sprejmunstycke, där ånga, aska, sot och kolstybb hade sprutat golv, väggar och tak.

Det kändes dock bra, att fartyget och besättningen hade fungerat på det sätt, vi hade övat ett stort antal gånger.

Eldarekorpralen i pannrum 3 hade blixstavstängt pannorna och det var därför jag blev av med ångan.

Räddningsgruppen hade utfört ett mycket svårt arbete och biträdande räddningsledaren, min bäste vän, Thore Löfgren, berättade, att när han kom ner i pannrummet satt en rekryt under en lejdare till synes oskadd. När man tog tag i honom, ramlade han ihop och man fick samla honom i kläderna.

Totalt omkom 7 man i pannrummet. När vi kom upp på däck, fick vi veta, vad som hänt där. En korpral och en rekryt var på väg till en luftvärnspjäs och när de kom mittför lufttrumman från pannrummen, slog skällhett vatten ut från trumman och skällade dem. Korpralen skrek, att han blivit skjuten och det var det jag hörde i turbinrummet.

Vi såg en vedettbåt på sidan om *Gustav V*, där läkare och sjukvårdspersonal arbetade med de två skadade. Vedettbåten gick med full fart mot Visby, men de skadades liv gick inte att rädda.

Efter inövat mönster började reparationsgruppen reparera ångledningen. Efter cirka 3 timmar fanns en användbar ångledning. Samtidigt hade styrbordsvakten tagit upp tryck i de oljeeldade pannorna och fartygsingenjören kunde meddela, att fartyget var klart för gång med 12 knop. Vi gick till Hårsfjärden. Vi var flaggskepp för Kustflottan och vi lämnade Chefen kustflottan och hans stab på pansarskeppet *Sverige*. *Gustav V* gick till Beckholmsdockan, dit personal från Örlogsvarvet i Karlskrona kom för att utföra erforderliga reparationer. I dockan höll luftvärnet högsta beredskap.

Själv mönstrade jag av för att fortsätta på pansarskeppet *Oscar II* och därefter på den nyrenoverade kryssaren *Fylgia*. Jag muckade från flottan 1943.

Jag hoppas, att mitt inlägg ska rätta till de fel, som funnits i tidigare berättelser. Det tragiska resultatet blev, att 9 man omkom. (artikeln redigerad och förkortad av red)

Olle Thörnqvist

En sjöman minns.

Segelkuttern Ingeborg

Karl Mikael Karlsson, född 22 april 1900 i Grundsund, berättar för sonen Lennart Grundborn.

Redan som 15-åring mönstrade jag 16:e augusti 1915 ombord som kockjungman på ett av släktens segelfartyg, galeasen *Bonnie Boys* i Lysekil. Av mitt sjötjänstutdrag från sjömanshuset i Lysekil framgår, att jag lämnade motorgaleasen *Sunbeam* som matros den 21. november 1919 för att rycka in till Kungliga Flottan.

Jag minns med glädje seglatserna ombord på *Segelkuttern Ingeborg*, men även andra illustra händelser från "exercisen". Kontrasten mellan livet ombord på en civil segelskuta och den disciplin och ordning, som existerade på flottans fartyg, var ganska påtaglig.

Under min första kommendering, ombord på *HMS Psilander*, fick jag uppleva en märklig händelse. Besättningen stod uppställd på däck i väntan på, att den nyutträdde fartygschefen skulle presentera sig. Det dröjde en stund, innan chefen dök upp och när han till sist visade sig, yttrade han bara: "Från och med nu övertar jag befälet över fartyget, blås bort divisionerna från halvdäck". Det var nästan allt.

Nästa dag, på den första resan, gick fartyget på grund och chefen förpassades av någon anledning till "kalebasen", så för honom blev det en ganska kort kommendering.

Jag placerades nu på Skeppsholmen. Sommaren 1920, då jag en vacker dag drev omkring på ön, råkade jag passera förbi mastkranen. En mast skulle just lyftas, men den, som skulle fästa "slinget" vid masten, kunde inte knepet att slå knopen. Från manöverplatsen vid kranen hördes ettriga kommandon. Jag sprang fram och löste problemet. Rösten från ovan ropade: "Nummer och namn. I morgon inställer du dig på expeditionen så får vi talas vid. Du e bohuslänning förstår jag."

På så sätt kom jag ombord på *Ingeborg* som gast. Det var en drömkommendering att få segla i Stockholms skärgård under nästan en hel sommar med strandhugg här och där från Kapellskär till Nynäshamn. Maten ombord var inte fy skam och det fanns ibland "slankar" kvar i flaskorna till en glad och kanske törstig 20-åring. Också alla dessa vackra flickor på strand, kanske särskilt de på Tjockö och i Furusund.

Efter värnplikten bar det åter till Skaftö och släktens seglande fartyg. Jag minns särskilt *Skagerack*, en fransk kutter på 195 bruttoton, som jag och min svåger köpte i San Malo i Frankrike 1936.

Den franska valutan var behagligt låg på den tiden. Francen stod i 30 öre. *Skagerack* kostade ungefär 30 000

Värnpliktige sjömannen, Karl Mikael Karlsson, från Grundsund i Bohuslän.

kronor. Till Grundsund köptes tre liknande fartyg det året av andra båtlag.

Skagerack (ex *Faust*) gick på sin första resa till Island för att fiska sill sommaren 1936. Därefter riggades hon om. Från att i originalskick haft två stora master med topprå, riggades hon till en tremastad kutter. Fransmännen hade använt henne till torskfiske vid New Foundland.

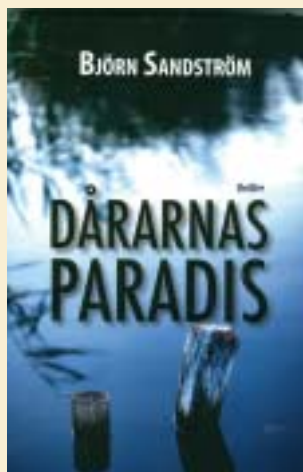
Jag och min svåger, tillsammans med besättningen, reste till Frankrike för att avsluta affären och förbereda hemresan. Resan till Frankrike skedde med tåg. Bohuslänningarna hade svårt med franskan och vem har inte det. Ett par tågbyten skulle ske i Frankrike. Vi löste problemet genom att följa det egna bagaget och höll ögonen på en utvald väska. När väskan lastades om, var det dags att byta tåg. Resan gick bra, vi kom fram i tid och *Skagerack* seglades hem utan problem.

1939 blev jag befälhavare på *Skagerack*, men det är en annan historia.

Ett av mina starkaste minnen från ungdomsåren är dock sommaren med flottans segelkutter *Ingeborg*.

Flottans "övningsfartyg". Segelkuttern *Ingeborg*, hemmahörande på Skeppsholmen i Stockholm

Dårarnas parad

Björn Sandström, Göteborgare, som började sin yrkesbana som officer vid kustartilleriet, men sadlade om till konsult inom ledarskap och ekonomi, har skrivit ytterligare en thriller kring efter framgången med "Operation Amasis", som kom ut 2008. Denna gång är handlingen förlagd till ostkusten och trakten av Oxelösund, där kustartilleribatteriet på Femöres huvud spelar en stor roll, även sedan det blivit en museianläggning. För mig som kustartillerist är det spännande att åter få uppleva de miljöer, som kom att präglade mina år i vapnet.

Liksom i förra boken finns ett persongalleri, där vissa figurer är lätt att känna igen för en kustartillerist. Sedan får författaren säga, vad han vill i den frågan.

Björn Sandström har åter skrivit en mycket spännande thriller, som inte lämnar någon oberörd. Den är lättläst och välskriven.

Kockums marina fartyg

Varvshistoriska föreningen i Malmö är ett mycket aktivt sällskap. Bl.a. har de gett ut en bok om Kockums marina produktion, som varit mycket omfattande genom åren. Jagare, torpedbåtar men kanske framför allt ubåtar har ingått i produktionen. Allt detta, blandat med många personliga minnen gör boken synnerligen intressant för den marint intresserade.

Ett mycket omfattande och rikt bildmaterial gör boken än mer intressant och bokens layout är strålande.

Kontakta Varvshistoriska föreningen i Malmö, om Du är intresserad av boken

Vi levde i verkligheten

Försvaret och det kalla kriget är ett projekt, som drivs av Försvarshögskolan i samarbete med Kungl Örlogsmannasällskapet och Kungl Krigsvetenskapsakademien.

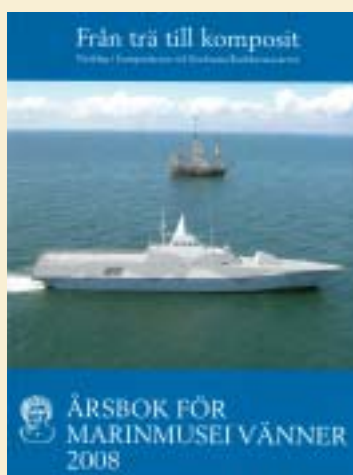
Nu har publikation nr 18 i projektet kommit med titeln "Vi levde i verkligheten". Marinens operationer och taktik under det kalla kriget. Projektledare för denna publikation är Rolf Edwardson, tidigare kommandörkapten och numera bibliotekarie i Kungl Örlogsmannasällskapet.

Boken innehåller ett flertal kapitel i ämnet enligt ovan med inledningsanförande och på följande diskussion. Till detta kommer ett antal hågkomster från de, som var med.

Kalla kriget är högaktuellt i många nutidshistoriska sammanhang och boken utgör ett värdefullt tillskott i ämnet.

Boken har ISBN: 978-91-977973-0-6

Bokpresentatör Olle Melin

Årsbok för Marinmusei vänner 2008

Så har den fyrtioåttonde upplagan av Årsbok för Marinmusei vänner kommit från trycket. Denna gång har boken getts ut i samarbete med Varvshistoriska föreningen i Karlskrona och det handlar om nutidshistoria i allra högsta grad. Boken har undertiteln "Från trä till komposit. Nedslag i kompositeran vid Kockums/Karlskronavarvet och startar med Arköminsveparna och avslutas med Visbykorvetterna. Däremellan skedde ett antal stora fartygsbyggen åt Marinen och Kustbevakningen, men även produkter som tågfronter, kylrumselement, bogserade sjömål m.m. finns dokumenterat i boken. Ett särskilt kapitel ägnas åt de fritidsbåtar, som byggdes på varvet på 1960-talet

Författare är ett antal aktiva och f.d. ingenjörer vid varvet, vilka har en bred kunskap och mångårig erfarenhet av de olika produkterna. Undertecknad har fungerat som redaktör för årsboken och det har varit ett sant nöje att få vara med och ta fram denna bok.

Är Du intresserad av boken, ta kontakt med Asta Andersson vid Marinmuseum. Epost. Asta.andersson@maritima.se

Boken kostar 200 kr plus porto

Halva kungariket är ditt

Svenska folkets kulturarv

Statens fastighetsverk

Lars Hjertberg (huvudförfattare), Åke E:son Lindman (foto) och Eva Rosander (redaktör)

Gullers bokförlag

Pris 266 kronor

Längs vår långa svenska kust finns det inte mindre än 1 700 så kallade kronoholmar, som ägs av den svenska staten och därmed av alla svenska medborgare. Dessa öar, holmar och skär har ofta spelat en stor roll, när det gäller till exempel fiske och sjöfart. Kronoholmarna är en viktig del av vårt gemensamma kulturarv och förvaltas av Statens fastighetsverk (SFV). De flesta kronoholmarna finns i Norrbottens, Göteborgs och Bohusläns skärgårdar.

I den nyutkomna boken "Halva kungariket är ditt" presenteras kronoholmarna liksom andra statliga fastigheter, till exempel slott och parker, fyrar, nationalparker, naturreservat och ambassadbyggnader runt om i världen.

I boken berättas historien om närmare 300 byggnader och om den mark och de par-

ker, som omger våra slott och kungsgårdar. Åtta längre artiklar fördjupar sig i några utvalda ämnen; bland annat Kungliga slottet, Sveriges ambassader och Världskulturmuseet.

- Husen, markerna, slotten och fästningarna berättar det svenska folkets historia och vi vill göra det möjligt för var och en att stifta närmare bekantskap med detta, konstaterar generaldirektören Bo Jonsson vid SFV. Kanske kan boken också inspirera till något besök De flesta fastigheter som beskrivs har en publik verksamhet eller går bra att besöka ändå. Tanken bakom urvalet till boken har varit att ta med det mesta av det bästa och sådana fastigheter som vi svenskar har en relation till.

- Vårt uppdrag är att bevara och utveckla de statligt ägda fastigheterna för framtida generationer. Det innebär bland annat att husen vårdas, marken nyttjas och våra fantastiska svenska besöksmål levandegörs.

Sammanfattningsvis kan konstateras, att detta är en mycket intressant bok, som man gärna plockar fram och läser en bit i då och då. Boken är på mer än 300 sidor och formatet är ovanligt stort. Materialet är för de flesta säkerligen alltför omfattande för att sträckläsas. Tack vare uppdelning i kapitel med tydliga sidhänvisningar och kartor är det lätt att hitta, det man söker.

Texterna är lättlästa och intresseväckande. Till det positiva intrycket bidrar också i hög grad de utmärkta bilderna liksom en tilltalande formgivning.

En brist är att det ibland helt saknas bildtexter. I andra fall är de alltför små och svåra att både hitta och läsa.

Redaktör för "Halva kungariket är ditt" är Eva Rosander, Statens fastighetsverk. Huvudförfattare är Lars Hjertberg - journalist, bebyggelseantikvarie och kulturhistoriker. Fotograf är Åke E:son Lindman och formgivningen är signerad Carl Johan Hane.

Uno Gradin

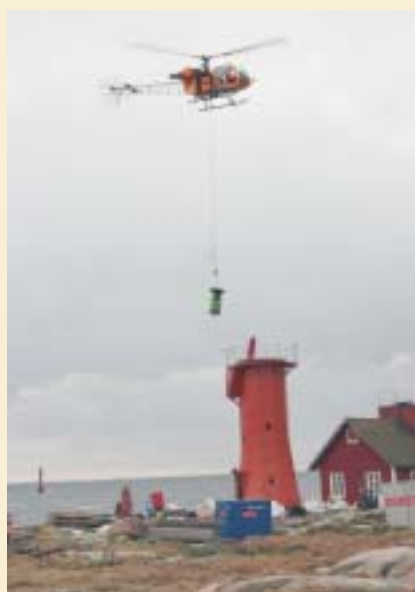
Årsbok för Vaxholms Fästnings Museum och Vaxholms Fästnings Musei Vänner 2009

Vaxholms Fästnings museums årsbok handlar denna gång mycket om de marina delarna av Försvar i förvar. Därutöver finns en artikel om Cronstedt och Döbeln om Sveaborgs kapitulation samt en del andra smärre artiklar.

Batteri Arholma, Hemsö fästning (se artikel i detta numret av tidskriften), Museet för Rörligt kustartilleri (se nr 1 av tidskriften), KA 3 förbandsmuseum är artiklar i boken liksom en kort artikel om Oscar Fredriksborgs fort.

Utan tvekan intressant läsning för den historiskt intresserade.

Boken säljs via Vaxholms Fästnings Museum.

En värld av öar

Skärgårdsstiftelsen i Stockholm har åter kommit med en årsbok. Denna gång är det ett verkligt påkostat verk, som fått titeln "En värld av öar" med Annica Triberg som redaktör.

Ett flertal kapitel i olika ämnen gör boken mycket läsvärd. Några exempel: Landskapets ursprung, Skärgårdens kolonisation, Fiskarbönder och skärgårdsliv, De vita båtarna m.fl. kapitel, alla lika intressanta.

Ett mycket gediget bildmaterial förhöjer bokens värde avsevärt.

Boken ges ut av Bokförlaget Max Ström och boken har ISBN: 978-91-7126-145-8

Fortchefsmöte på Kungsholmen

Som traditionen bjuder, träffades nuvarande och tidigare fortchefer på Kungsholmsfort för att utbyta minnen och ha trevligt.

Nuvarande fortchefen, den 78:e i rakt nedstigande led, överstlöjtnant Peter Glimvall, var värd vid årets möte den 15 maj och han berättade om dagens Kungsholmen för sina företrädare, 11 st. Ytterligare 10 fortchefer är i livet, men kunde inte närvara vid träffen. Med på mötet var också Chefen Marinbasen, Ola

Truedsson, som i detta sammanhang kan betraktas som överkommendant, en befattning som fanns åren 1801-1820.

Kungsholmen är i dag världens oavbrutet längst bemannade fort. De första soldaterna och befälarna kom till Båkholmarna i april 1680. Sedan 1697 finns en obruten kedja av fortchefer. De kom omväxlande från armén och flottan fram till 1902, då officer ur KA 2 övertog befattningen fram till regementets nedläggning år 2000. Därefter har flottan övertagit chefskapet, även om dagens chef tillhör amfibiekåren.

Först ut av fortchefer var Christoffer Grubbe, som var chef åren 1697-1699. Den fortchef, som suttit längst, är Gustaf Lilliencrona, som var fortchef i hela 30 år, mellan 1718-1748. Han avled som fortchef 88 år gammal. Det fanns tydligen ingen pensionsålder på den tiden. Under 1900- och 2000-talen har chefstiderna varit betydligt kortare, ibland bara ett år.

78:e fortchefen Peter Glimvall hälsar välkommen

Samling på trappan till officersmässen. Nedre raden från vänster Ola Truedsson, överkommendant, Roland Hultgren 1983-84, Peter Glimvall 2008-, Rolf Lindén 1984-86 samt 1993. Mellersta raden Åke Jeansson 1980-83, Sven Norberg 1994-96, Birger Werner 1991-93 och Fredrik Hansson 2002-04. Översta raden Karl-Johan Andersson 2001-02, Per Engkvist 2000-01, Klas Lewin 1993-94, Patrik Schwartz 2001 och Krister Victorsson 1989-91.

Fortadjutanten Lennart Larsson tillsammans med "sina" fortchefer. Från vänster Fredrik Hansson, Karl-Johan Andersson, Patrik Schwartz och Peter Glimvall

Det finns i dag tecken på, att den militära verksamheten på Kungsholmen skall upphöra med utgången av 2010. Om så blir fallet, går en 330-årig epok i graven. Men oavsett vilket beslutet blir, kommer fortet att fortfarande vara en av de viktigaste beståndsdelarna i världsarvet.

Olle Melin

Foto: Olle Melin

Flygfoto över Kungsholmen. Foto Peter Nilsson

VARDE LJUS VAR FEMTONDE SEKUND. OCH VI HJÄLPTE TILL.

FOTO: Lars Gustavsson/Pater Nosters vänner

I 108 år var fyren Pater Noster en trygghetssymbol för sjöfarande på västkusten innan den släcktes ner 1977. Sedan 2007 står den åter tryggt, och i skick som ny, på sina ursprungliga 16 granitfundament. Vi bidrog med vår kompetens till att göra det möjligt.

www.swedishorientline.com

031-354 40 00

SWEDISH ORIENT LINE

Vad har du att berätta om kalla kriget?

På nationaldagen 2010 invigs Marinmuseums utställning "Håll gränsen" som handlar om Sverige under Kalla kriget, perioden 1979-1989. Vi vänder oss därför till dig för att få tag i berättelser, fotografier och föremål med anknytning till denna epok.

Kanske har du kvar kikaren som du spanade efter ubåtar med, kanske gjorde du lumpen i Flottans ubåtsjakt under 80-talet och vill dela med dig av dina minnen eller kanske har du till och med en bit av Berlinmuren sparad?

Är du intresserad av att hjälpa till att berätta historien om Sverige under Kalla kriget? Skriv till oss och berätta om stort och smått. Berättelserna kommer att sparas i museets arkiv för framtiden och vara en del av underlaget till den kommande utställningen.

Glöm inte att ange namn och kontaktuppgifter. Vill du vara anonym i utställningssammanhang, är det inga problem, men museet behöver kunna kontakta dig, om vi har frågor.

Har du frågor? Kontakta Johan Löfgren 0455-35 93 74 eller Lina Olsson 0455-35 93 76.

Skicka in din berättelse senast 1 september till:

Marinmuseum
Johan Löfgren
Box 48
371 21 KARLSKRONA

eller maila till: johan.lofgren@maritima.se

Vart är försvaret på väg?

Vi sex f.d. marinchefer, som under olika perioder varit ansvariga för försvaret sedan 1970-talet och som har varit medlemmar i den dåvarande militärledningen, har med stark oro kunnat ta del av försvarsministerns syn på Försvarsmaktens utveckling.

Som vi ser det, är kärnfrågan, vad försvaret skall ha för uppgifter. Det internationella engagemanget har uppenbarligen tonats ner till förmån för det territoriella försvaret. Antalet förband är dock så litet att det är mycket tveksamt om det ens räcker till att lösa de uppgifter som Sverige har som fri och oberoende nation i sitt eget närområde. Sverige måste nu och även efter år 2014 ha ett försvar, som inger respekt inom och utanför landet för sin förmåga att lösa sina uppgifter.

Försvarssamarbete i Norden och EU har diskuterats på senare tid. Ett NATO-samarbete med ömsesidiga försvarsgarantier har också diskuterats. Det kan tyckas vara intressanta alternativ för att minska försvarskostnaderna. Tyvärr kan det bli otrevligt, när verkligheten kommer ikapp. Vad skall Sverige bidra med? Ingen kommer att försvara Sverige, om vi inte själva i hög grad bidrar till det gemensamma försvaret. Allmänna uttalanden att vi inte kan förhålla oss neutrala vid en konflikt i vårt närområde är inte detsamma, som att vi garanterar att militärt stödja våra grannar.

Hotet mot vårt land i form av storskalig invasion är nu inte aktuellt, men ingen vågar utesluta att detta hot på sikt åter kan uppstå. Efter Georgienkriget har försvarsministern önskat en omedelbart gripbar förvarseffekt i Sverige. Men var skall de fåtaliga förbanden finnas och kan de i tid hinna grupperas för försvar av hotade områden? Räcker pengarna till för den ökade tillgänglighet som försvarsministern önskar sig?

Ett militärt försvar måste ha en stark folklig förankring, men Sverige är nu på väg att överge den allmänna värnplikten och ersätta den med ett frivilligt system. Under 1980- och 1990-talens ubåtskränkningar var marinens förband för få, men de insatta förbanden var tillgängliga året runt, trots att de bemannades med värnplikten som grund. Samma bemanningsgrund har gällt för huvuddelen av den senare tidens internationella operatio-

ner. Det går alltså att ha förband tillgängliga för insatser även med hittillsvarande bemanningssystem. Har ett värnpliktsförsvar seriöst prövats som ett alternativ? Finns det förutsättningar för att ett yrkesförsvar, som är fullt tillgängligt först om cirka tio år, kan lösa såväl nationella som internationella uppgifter?

Det är högst tveksamt, om det skisserade antalet militära förband är tillräckligt. I överbefälhavarens underlag finns skrivningar av typen "vidmakthålls". Det betyder i stort, att dagens kvalitetsnivå bibehålls. Den är långt ifrån dålig, men dagens förband beslutades och utrustades för 15-25 år sedan. Hur rimmar detta med inriktningen mot ett framtida högkvalitativt försvar med mer nationella uppgifter?

När dagens försvarsmaktsledning med rätta talar om förbandens höga kvalitet, kan en annan fråga ställas – vilka framtidsinriktade beslut om plattformar och vapen har tagits efter sekelskiftet? Att enbart modernisera och uppgradera äldre förband är inte hållbart i längden.

Nu förefaller det vara ekonomin, som styr och inte försvarsbehoven. Försvarets vägval tycks styras av finansdepartementet och budgetramarna. Den inriktningsproposition, som inom kort skall föreläggas riksdagen borde ge svar på ovanstående och andra likartade frågor. Har en ansvarsfull regering och en självständig riksdag tillräckligt underlag för att fatta långsiktiga och avgörande beslut om säkerhets- och försvarspolitik? Ett förhastat beslut på ofullständigt underlag kommer förmodligen att leda till oreparabla skador. Vi sex rekommenderar att regeringen och riksdagen tar sig en ordentlig funderare på, vad försvaret skall användas till och lägger fast försvarsekonomin efter detta.

Amiral Bengt Lundvall, Chef för Marinen 1970 -78
Viceamiral Per Rudberg, Chef för Marinen 1978 – 84
Viceamiral Bengt Schuback, Chef för Marinen 1984-90
Viceamiral Dick Börjesson, Chef för Marinen 1990 – 94
Viceamiral Peter Nordbeck, Chef för marinledningen 1994 -98
Konteramiral Torsten Lindh, Marininspektör 1998 - 2001

Bengt Lundvall

Per Rudberg

Bengt Schuback

Dick Börjesson

Peter Nordbeck

Torsten Lindh

NoLi tar Singapore till Sverige

Modell av ubåt typ Västergötland

Ubåtsprojektet Northern Lights (NoLi) pågår med stor framgång under ledning av Första ubåtsflottiljen. Projektet är ett samarbete mellan Sverige och Singapore.

Försvarsmakten har välkomnat officerare från Singapore, som ska utbildas för ubåtsjänst. Hälften av Singapore-besättningen har förkunskap om ubåtar, medan andra hälften saknar ubåtsbakgrund.

Mellan 1996 och 2003 var ett likadant projekt igång i Sverige med samma koncept: Föra över ubåtskunskap till Singapore. Projektet gick under arbetsnamnet RIKEN. Fyra ubåtar av Sjöormen-klass modifierades och såldes till Singapore. Projekt RIKEN medförde, att Singaporianska flottan på relativt kort tid lyckades bygga upp ett ubåtsvapen.

De två ubåtar, som nu köps av Singapore är ur Västergötlandsklassen. Ubåtarna anpassas på det sätt, som Singapore kräver. Den första av ubåtarna ska sjösättas namnges i mitten av juni..

Per-Erik Nyström, chef för NoLi, har haft anknytning till projektet sedan 1998.

– Singaporianerna är väldigt samarbetsvilliga och trivs i Sverige och det är ett roligt projekt att jobba med, säger han.

Reser sällan hem

Projektet framskrider enligt plan. Första besättningen kom till Sverige 2007 och har bott här sen dess. Ett år senare kom besättning nummer två. Besättningarna består av 30 man och åtta projektledare. Utbildningens första nio månader är teoretiskt lagd, varpå det praktiska till sjöss lärs ut ombord på en svensk ubåt av samma klass.

– De är mycket läroaktiga, säger Per-Erik Nyström om Singaporianerna.

Utbildningen bedrivs på engelska men några artighetsfraser på svenska har singaporianerna lärt sig. Många officerare har fru och barn med sig till Sverige, vilket innebär stora förändringar för hela familjen.

– De som är lite yngre med familjen kvar i hemlandet, reser hem fler gånger om året. De som har familjen i Sverige åker hem ungefär en eller två gånger per år, säger Per-Erik Nyström.

– Det är många familjer som fått barn under tiden i Sverige. Under projekt RIKEN föddes inte mindre än 22 nya singaporianer.

– Som någon sa till mig; Vi tog hit två besättningar men levererade fem, säger Per-Erik Nyström och skrattar.

Kakelugnen och europeiska städer är favoriter

Peter Lager, planeringsofficer, konstaterar, att Singaporianerna gärna bosätter sig i lägenhetsområdet Kakelugnen i Karlskrona.

– Så fort det blir en ledig lägenhet i området så vill de bo där, säger Peter Lager.

– De äter svensk mat, men vill gärna komplettera med kinesisk mat. Ibland kommer en buss från Göteborg med kinesisk kost och då köar de för att köpa mat,

Per-Erik Nyström och Peter Lager är väl insatta i officerarnas situation efter så lång tid.

Det är billigare att bo i Sverige för Singaporianer. Familjerna reser gärna runt i Europa för att se sig omkring.

– De är snabba på att ta sig runt i huvudstäderna. Kanske handlar det om att bocka av vilka städer man har varit i säger Per-Erik och ler.

Kulturkrockar

Kulturkrockar är vanligt förekommande. I Singapore lever man efter Feng shui, som bland annat innebär att ställa möbler rätt vinklade. Drakar ska inte få ”lägga ägg i hörnen” och det ska inte få framkallas onda andar, bara för att en möbel står fel. Det är viktigt för singaporianerna att följa Feng shuin.

– Vi var nöjda med inredningen i ett rum och sade: ”Nu får ni inte röra möblerna den här gången”, sade vi till officerarna. Efter ett tag hörde man, hur det möblerades om i rummet igen, säger Per-Erik lättsamt.

Det går bra

Allt går enligt planerna för NoLi. Ett kontrakt har skrivits med Kockums, som anpassar ubåtarna efter Singapores krav och budgeten har hållits.

Fram till dess att projektet är klart, har singaporianerna ett pressat schema att följa. NoLi kommer att avslutas år 2011, då officerarna utexamineras och den sista ubåten levereras. Det lär bli en stor tillställning som avslut på projektet.

– Singaporianerna vill inte gärna bryta band. De gillar inte, när man stänger filer, så vi lär hålla kontakten, avslutar Per-Erik Nyström.

Madelaine Jonsson

Foto: Madeleine Jonsson

Per-Erik Nyström, projektledare, till vänster och Peter Lager

Militärhemmet

Historien om en fritidsborg

I östra delen av Karlskrona ståtliga stortorg står en röd tegelbyggnad med en märklig bakgrund, nämligen Militärhemmet. Alla med anknytning till flottan och Karlskrona har säkert något förhållande till denna fritidsborg. Man kan utan överdrift säga, att Militärhemmet är en mans verk, amiralitetspastor Carl Ossian Elmgårds. Han var åren 1909-1915 stamanställd vid KA 2 och det var, då han kom i kontakt med soldaternas och sjömannens fritidsproblem. I år är det 56 år sedan Militärhemmet invigdes.

Det var alltså Carl Ossian Elmgård, som tog initiativet till Militärhemmet. Elmgård verkade i Amiralitetsförsamlingen 1930-1961. Han kom från Lekaremåla by i Elmeboda och tog värvning vid KA 2 1909. År 1915 lämnade han Karlskrona och började läsa i Lund, först till studentexamen och därefter till präst.

I varje garnisonsstad har funnits, finns och kommer kanske att finnas särskilda militärkaféer, sådana till vilka värnpliktiga i första hand söker sig. Under förts världskriget tog Karlskronas bättre kaféer inte gärna mot militärer av manskaps grad. Vidare fanns det ett antal kaféer, där miljön var deprimerande och utgjorde en förslöande atmosfär.

Utanför militärförläggningarna fanns i Karlskrona också Kronprinsessan Victorias örlogshem, men det var endast avsett för flottans personal. Redan under den tid Elmgård var värvad vid KA 2, insåg han behovet av en fritidsborg för all militär personal i Karlskrona.

Under åren 1930-1940 var Elmgård anställd som amiralitetspredikant och det ansågs inte lämpligt, att man i den befattningen tog några initiativ, som skulle verka på längre sikt. Men när Elmgård 1940 blev ordinarie och amiralitetspastor, blev frågan om ett militärhem åter aktuellt.

Militärhemmets grundare, amiralitetspastor Carl Ossian Elmgård

Insamlingen började så smått hösten 1941. Målet var, att i en första etapp få 100 000 kronor tecknade. Elmgård hade tänkt sig ett femtiotal givare med var sin andel på två-tusen kronor. Han besökte skeppsredare och industriidkare i Stockholm och Göteborg bl.a. I mars månad hade första etappen uppnåtts. En stiftelse på fem personer bildades sorterande under Amiralitetsförsamlingens kyrkoråd.

I ett cirkulär från 1942 skriver biskop Edvard Rodhe i egenskap av stiftschef i Lund följande:

Det torde inte finnas någon församling i Lunds stift, som inte har sänt någon eller några av sina unga män till Karlskrona för att fullgöra sin tjänst, antingen som stamanställd eller som värnpliktig. Skaran av unga män som i Karlskrona, i fosterlandets tjänst, knyts amman med varandra i gemensamt arbete och gemensamma förpliktelser, har med åren blivit allt större. Allt måste göras för att denna gemenskap, oundviklig som den är, såsom Geijer säger, bliva en källa till välsignelse. Var och en må känna den förpliktelse, som ålägger honom göra gemenskapen till en hälsokälla. Det är min varma förhoppning, att det åsyftade målet skall nås, först och främst så, att Militärhemmet med det snaraste kommer till stånd och sedan att det, en gång färdigt, skall kunna skapa fram en god, andligen stärkande atmosfär, som gör gemenskapen till en välsignelse.

Även de militära myndigheterna visade sig från början mycket positiva till projektet.

Under andra världskriget fanns et ovanligt stora skaror militär i Karlskrona. En vettig fritid för dessa var ett nödvändigt komplement till den ansträngande beredskapstjänsten. Det var därför ett lyckosamt drag att ge start åt insamlingen under brinnande världskrig.

År 1944 grundades "Stiftelsen Militärhemmet i Karlskrona" under överinseende av Svenska Kyrkans Diakonistyrelse. Amiralitetspastorn var självskriven ledamot och ordförande.

Stiftelsen har till ändamål

- att uppföra och inrätta samt såsom ägare innehava och förvalta det genom statliga och kommunala anslag och frivilliga medel tillkomna Militärhemmet i Karlskrona. Detta militärhem har till uppgift att efter dagens arbete och övningar vara en tillflyktsort för alla i staden och dess omnejd förlagda vapenslag.
- att sörja för god och otvungen förströelse samt bereda den militära personalen tillfälle att genom studier och annan intellektuell sysselsättning få största möjliga utbyte av sin fritid.
- att genom pastoral själavård och sammankomster i fosterländsk och kristligt uppbygglig anda främja den militära ungdomens moraliska och religiösa fostran.

KA2 museiförening använder Militärhemmet för sina träffar

I maj 1949 antog stadsfullmäktige förslaget till stadsplanändring för aktuella kvarter och tomter, där de av stiftelsen inköpta fastigheterna var belägna och tomterna sammanslogs till en nybildad tomt, Lagercrantz nr 14.

I december 1950 erhöles tillstånd till rivning, schaktning och sprängning på tomten och i oktober 1951 kom det efterlängttade byggnadstillståndet och i december samma år startade byggnadsarbetena.

Insamlingen av medel hade pågått under hela 1940-talet och den 31 december 1950 hade beloppet vuxit till cirka 1,1 miljoner kronor.

Militärhemmet stod färdigt den 8 maj 1953 och invigdes under högtidliga former av Chefen för marinen, viceamiral Helge Strömbeck. Militärhemmet inrymde lokaler för många och olika slags fritidsverksamhet.

Elmgård insåg tidigt, att ett bra sätt att finansiera verksamheten, var att inrymma affärslokaler och bostäder för att på detta sätt få inkomster.

Fritiden för värnpliktiga genomgick stora förändringar på 1970-talet. Ständig nattpermission, möjligheten att gå civil inom kasernområdet, utökat utbud av fritidsverksamhet inom kasern samt stora förbättringar vad gällde hemresor gjorde, att Militärhemmets betydelse som fritidsborg radikalt minskades. Militärhemmet sågs mer och mer som en civil institution i staden och antalet besökande värnpliktiga var näst intill noll.

Sedan 2008 har nya tag tagits för Militärhemmets drift i syfte att locka värnpliktiga till fritidsborgen. Man har lyckats. Nuvarande VD, örlogskapten Christer Svensson, har med styrelsens medgivande åstadkommit en radikal ombyggnad innebärande nytt gym, ny spaanläggning, bibliotek, biljard m.m. Till detta kommer ett "fik" med stans billigaste fika med uteservering sommar-

Andaktsrummet

Föreståndaren
Christer Svensson
tillsammans med
damerna i caféet,
Rose-Marie Eckholt
till vänster och
Madeleine Skogersson

tid, filmvisning varannan vecka m.fl. aktiviteter. Elmgårds andaktsrum finns kvar liksom den stora hörsalen. Allt utom fika och film är gratis för värnpliktig personal.

Tre affärslokaler, 9 lägenheter och viss uthyrning i själva fritidsborgen ger en grundinkomst, som borgar för framtiden.

Framtiden med beredskapsanställda soldater kommer att innebära nya utmaningar för verksamheten.

Carl Ossian Elmgård avled 1973, men hade några år dessförinnan överlämnat ordförandeskapet till dåvarande Chefen för Karlskrona örlogsskolor.

Carl Ossian Elmgård var en speciell människa och präst, som inte lämnade någon oberörd. Ännu är det många karlskronabor, som minns mannen med den bredbrättade hatten. Hans livsverk Militärhemmet, står som ett tidsmonument på stadens centrala plats och kommer med säkerhet att stå där i många generationer framåt.

Olle Melin

Foto: Olle Melin

Ett modernt gym finns på Militärhemmet

Hörsalen

Revelj för 170:e gången

I en strålande majsol väcktes invånarna i centrala Karlskrona på sedvanligt sätt, med att Marinens Musikkår gick sin så kallade Revelj. Traditionen började redan 1840 och då var det Sjöartilleriregementets musikkår, som väckte Karlskronaborna. Marinregementets musikkår tog över 1845 och Flottans musikkår omkring 1870.

Enligt uppgift har reveljen bara ställts in tre gånger och detta på grund av olämplig väderlek.

I år var musikkåren något decimerad, genom att ett antal musiker var på väg till Afghanistan och spelning för det svenska förbandet där.

Traditionsenligt spelades Ferdinand Heimdals speciella marsch "Första Maj Revelj", en marsch som endast spelas i Karlskrona och just på reveljen.

Musikkåren leddes i år, i ordinarie flaggtrumslagare Karin Svenssons frånvaro, av Anders Karlsson, bas-trombonist i kåren.

Numera startar man klockan 7, men från början skedde starten kl 4 för att successivt flyttas fram en timme i taget.

Första uppehåll är traditionsenligt på Alamedan och utanför Föreningen Gamla Carlschronas klubblokal, där föreningens ordförande, Jan-Erik Jansson, hyllade kåren, som svarade med att spela marschen "Vittus", som en gång Åke Dohlin skrev och tillägnade föreningen.

Stopp två blev utanför residenset, där Blekinges nya landshövding Gunvor Engström hälsades välkommen till Blekinge och med förhoppning, att man åter stod på plats nästa år och alla andra år framöver.

Så bar det av till Björkholmen, där byalaget bjöd på blåbärssoppa och kåren fick en behövlig paus.

Sista stopp blev Gröna Gången, där marinbaschefen Ola Truedsson hälsade musikkåren, som tackade med att sjunga några vårsåger och spela Marinbasens marsch, Chefsmarsch av Viktor Widqvist. Den stora publik, som följt kåren genom staden, trakterades med kaffe och bulle. Många karlskroniter i förskingringen hade mött upp denna morgon och återseendets glädje var hos många påfallande. Reveljen liksom Lövmärknaden är tillfällen, då man träffar människor man inte sett på länge.

Strax efter reveljen bar det av till Polen för musikkåren och ett antal framträdanden i vårt södra grannland.

Bråda dagar för Yrvind

Bråda dagar har långseglaren Sven Yrvind i Västervik. Sven arbetar för fullt med konstruktionen av sin tionde båt, som han bygger från grunden. Han räknar med att det snart är dags för sjösättning och provtur. Därefter påbörjar Sven sin långsegling med den nya båten. Båten, som också heter Yrvind, kommer att transporteras på trailer till Kinsale på Irland.

Härför utgår resan till Mar del Plata i Argentina via Maderia. Så skall Kap Horn rundas och seglatsen går vidare utefter den sydamerikanska västkusten. Sedan får vi se, säger Sven, men på hans världskarta är en röd tråd tvärs Stilla Havet uppnålad. Den slutar i Okinawa i Japan.

Båten Yrvind är endast 4,8 meter lång och 1,3 meter bred. Den kommer att ha en ovanlig rigg med sprisegel och toppmast. Som mest kommer hon att föra knappt 10 kvm segel. Båten är helt tät och kommer att vara kondensfri. På så sätt kommer den att hålla värmen genom det välisolerade skrovet och även om den välter upp och ned, skall det inte läcka in vatten.

På frågan om, hur man reparerar skador till sjöss, om något skulle blåsa sönder, så svarar Sven med tillförsikt – Det går inte sönder.

Sven Yrvind kommer ursprungligen från södra Bohuslän. Han har haft många arbeten under sitt liv, på verkstad och inom kemiteknik. Sven har utvecklat en livsfilosofi, där båten är grunden. Hans båtar är unika och epokgörande konstruktioner byggda helt efter egna behov. Med flera av båtarna har han korsat Atlanten och han har fått flera utmärkelser för sina konstruktioner och seglarbravader. Bland annat blev han den första människa

Sven Yrvind i sin verkstad i Västervik

någonsin att som ensamseglare runda Kap Horn. Från ”fel” håll.

Snart är det dags för en andra gång.

Om man är intresserad av närmare bese bygget av båten Yrvind, kan man besöka hemsidan www.yrvind.com. På hemsidan finns åtskilliga bilder på Sven Yrvinds båtar liksom en levnadsbeskrivning.

Christer Warfvinge

Foto: Christer Warfvinge

BÅTÄGARSKOLAN

Navigationsseglings- och motorbåtskurser

08-718 25 60

www.batagarskolan.se

Jagaren Karlskrona

Den 8 april 1953 mönstrade jag ombord på jagaren Karlskrona som radarstyrman. Det var hennes första expedition efter ombyggnad. Då hade oron tilltagit på den världspolitiska arenan. Vännerna från 2. Världskriget var sedan länge bittra fiender och tog själva hjälp av sina forna motståndare. Det jäste i östländerna och kolonialväldena var i gungning. De blodiga krigen i Korea och Franska Indokina visade inga tecken på att ta slut.

Fartyget

Jagaren Karlskrona tillhörde "stadstypen". Hon blev det femte fartyget som förde namnet vidare. Hon byggdes på örlogsvarvet i Karlskrona som det tredje jagarbygget och levererades hösten 1940 med igenkänningsnummer 8. Vid min ombordkomst hade hon emellertid moderniserats till i stil med Visby-klassen och försetts med radaranläggningar för såväl yt (PS 23)- som luftspaning (PS 11) och navigering (PS 52). Stridslednings- och ubåtsjaktcentralen inrymdes under manöverbryggan varifrån "inblick" fanns ner till plottingbordet. Intill låg radiohytten. Fartygets längd var 92,7 meter och djupgåendet 2,5 meter. För att motverka den ofrånkomliga övertygnden hade bredden ökat till 9,7 meter. Trots detta rullade hon kraftigt vid hårt väder. Standarddeplacementet uppgick till 1140 ton.

Maskineriet upptog 2/3 av skrovets längd. Här fanns tre oljeeldade ångpannor med överhettare, vilka gav ångan en temperatur på 350 grader. Den transporterades i ångledningar akteröver till de två turbinrummen, vardera

med högtrycks- och lågtrycksturbiner. Huvudmaskineriet utvecklade 32000 hästkrafter vilket gav en fart på 40 knop. Då snurrade propellrarna med 490 varv i minuten. Turbindriften var tystgående i motsats till dagens bullrande dieselmotorer. Den verkstads- och kunskapskapacitet, som fanns ombord, klarade även komplicerade reparationer.

I höjd med aktra skorstenen fanns utsättningsanordningar för de båda paravaner, som skulle skydda fartyget mot förankrade minor och längs sidorna löpte magnetminskydd. För utläggning av minor hade varje gångbord försetts med räls medan dimbildningsaggregatet fanns längre akterut.

Av bogankrarna hängde ett av "patenttyp" i klyset medan stockankaret låg surrat på backen. För att ta hem detta krävdes god sjömanskap. Längst ner i fartyget fanns ammunitionsdurkar, oljetankar, färskvatten- och proviantförråd.

Bestyckning

Jagaren var användbar till det mesta genom sin allsidiga vapenutrustning och förmågan att hålla sjön under lång tid utan något större beroende av baser, därtill välförsedd med såväl radio- som optisk signalutrustning. Men framför allt var hon ubåtsjägare av stora mått utrustad med aktiv hydrofon, sjunkbombkastare och sjunkbombfällare.

Bestyckningen utgjordes av tre 12 cm "allmåls" kanoner. Deras räckvidd låg på cirka 12 km. Pjäserna var försedda med såväl frontsköld som sido- och takskydd

samt anordningar för lysraketer. Vidare fanns två 40 mm luftvärnsautomatkanoner samt sex torpedtuber i två rörliga lavettage med sikt- och riktmedel.

Besättningen

Manskapsförläggningarna låg i två plan under backen medan befälsinredningar fanns både i akterskeppet och under bryggkomplexet. Besättningen fördelades på sex officerare, varav en kapten som fartygschef, 19 underofficerare, där maskin- och elektrocheferna hade förvaltares grad samt 119 underbefäl och meniga inklusive ett tiotal högbåtsmän, inalles 144 man.

Som ramgår av det följande bjöd tjänsten på en hel del ovanliga inslag som förtjänar att återges.

Artilleriövningar

Vid denna tid var realistiska artilleriskjutningar med ”förställda” sikten vanligt förekommande. Detta innebar, att riktarna siktade på målfartyget men nedslagen tog en god bit framför förstäven. En mätgrupp på målfartyget räkade sedan ut träffarna. Skjutningarna var emellertid inte ofarliga. Vid ett tillfälle passerade ett par salvor genom flaggskeppets (kryssaren Göta Lejon) skorstenar. Hon fungerade som målfartyg och hade ett antal inbjudna riksdagsmän på bryggan. Händelsen gav givetvis stora löpsedelsrubriker. Vid ett annat tillfälle hamnade jagarens understödseld bland de egna torpedbåtarna, vilket utlöste vilda protester per radio. Inget ovanligt i krig heller.

Marodörer

Efter återkomsten från ett av sommarens utlandsbesök ankrade jagaren upp i Göteborgs yttre skärgård för att nästa dag gå in till Nya varvet. På morgonen lättade fartyget ankar och avgick med hög fart mot Göteborg. Akterut reste sig häckvågen hög och mäktig.

Några öar som passerades på nära håll blev ordentligt översköjda. Vid ett tillfälle kom en man springande ner mot sin båt, antagligen för att hinna möta svallet en bit ut men inom ett ögonblick stod båten på land. En liknande historia brukar ventileras med jämna mellanrum, men då var det några tvätterskor som blev överraskade. Poängen där är fartygschefens kommentar ”Tvätta ni så sköljer jag”. Historien är emellertid gammal och har nog hunnit bli åtskilligt tillrättalagd under resans gång.

Avsikten nu var att hinna före jagaren Norrköping, där divisionschefen befann sig och på så sätt komma före med både tullinspektion och landpermission, vilket glädde alla. Så blev emellertid inte fallet. Tullen hade fått order att invänta Norrköping och ta henne först.

Det fanns nog de, som fick morgonkaffet i vrångstruppen, när tidningarna slogs upp dagen därpå. Ingen kunde undgå att se: ”Marodörer i skärgården”. Det dröjde inte heller änge förrän Karlskrona kastade loss och återvände samma väg som hon kommit. På ett par ställen gick ankaret i botten, varefter fartygschefen och redogöraren med sitt kassaskrin tog motorbåten i land för att skaffa absolution för den vådliga färden. Vid något tillfälle möt-

tes de av uppretade öbor med ”Vad f-n är det för en dj-a chef ni har ombord”? Trots allt får det väl ses som ett olycksfall i arbetet, men med en hel del lustiga inslag.

Bogserövningen

Under en tillämpad stridsövning fick Karlskrona order att tas på bogsering av jagaren Norrköping. En grov bogservajer riggades till framme på backen under uppbörds-skepparens överinseende. Till vajern fastgjordes en smäcker tina som skulle skjutas över till Norrköping med en raket. Detta ålåg väbeln, som tillika var både ammunitionsuppbördsman och plutonsbefälhavare för aktra artillerigruppen.

Linan måste löpa fritt, varför alla framme på backen fick dra sig undan. Med ett fräsande för raketerna i väg, men av någon anledning hade väbeln fått foten i en bukt och drogs med en våldsam fart överbord iklädd full stridsmundering med ytterkavaj, remtyg, pistol, gasmask, stål hjälm och sjöstövlar. Han sjönk som en sten.

Väbeln berättade senare hur han upplevde situationen. Han kämpade av alla krafter för att nå upp till den ljusa vattenytan. När han så kom upp stod alla och tittade efter honom. ”Släng ner en lina!”, skrek han. Så småningom kom en tågända nerdimpande, som han nådde fram till. Den varv emellertid inte fastgjord, så han sjönk på nytt.

Det var antagligen skepparens rådighet, som räddade livet på väbeln. Skepparen firade nämligen ner ankaret till vattenytan, där väbeln kunde klamra sig fast tills livbåten fiskade upp honom. Det var tur i oturen att olyckan inträffade på babordssidan för där hängde patentankaret.

Fregatten Karlskrona

Den 5 november 1954 mönstrade jag av efter 17 månaders händelserik tjänst. Av de 23 jagarna blev de äldsta ombyggda till fregatter, bland dem Karlskrona. Redan 1961 ståtade hon med beteckningen F 79. Den förliga 12 cm kanonen hade bibehållits, medan de övriga tagits bort. Luftvärnet var utökat till fyra automatiserade 40 mm kanoner. Torpedställarna ersattes med två antiubåtsgranatställ av typ Squid. Ventilerna var igensatta som skydd mot radioaktivt nedfall. Nu blev fartygets huvuduppgift ubåtsjakt.

I mitten av 1970-talet slutade Karlskrona som måltavla vid artilleriskjutningar för att sedan skrotas. Men före detta fick de arbetare som byggt henne 1939 göra ett besök ombord, när hon låg vid mobiliseringskajen. En både högtidlig och uppskattad stund med minnen och fotograferingar.

Hennes efterföljare med samma namn blev minfartyget Carlskrona.

Rolf Ahlin

Denna gång tar S O Eriksson oss med till Hemsö fästning, en annan av de marina anläggningar, som ingår i Försvar i förvar.

Staden Härnösand anlades 1585, men fick vänta i nästan 100 år på att få militärt skydd. År 1684 stadfästes den gamla båtsmansindelningsen, vilket innebar, att det i Ångermanlands kustland skulle finnas ett båtsmanskompani om sju sjökorpraler och 166 båtsmän.

Efter ryska härjningar längs Norrlandskusten beslöts att år 1788 organisera ett försvar åt sjösidan, liksom att vid Ångermanälvens inlopp bygga några mindre värn för kanoner.

Sedan ryssarna under 1808-1809 hade besatt större delen av Finland, gick de till anfall dels över Torneå, dels över Norra Kvarkens is via Holmöarna mot Umeå. Efter många strider och förvecklingar slutade detta för Sverige så olyckliga krig, med att Sverige avträdde Finland till Ryssland, varvid en ny östlig gräns mot Ryssland uppstod.

1839 års förslag att bygga en fast försvarsanläggning vid Ångermanälvens mynning kom att under årtionden bearbetas i olika kommittébetänkanden. Av yttranden från bland annat chefen för flottans stab framgick, att "Bodenfästningen icke ägde så stor betydelse för landets försvar i dess helhet, att den borde påbörjas, innan den av marinestabschefen föreslagna befästningsanläggningen vid Ångermanälvens mynning fullbordats".

1914 fattade riksdagen beslut om att anlägga Hemsö fästning och Luleå kustposition samt att sätta upp Hemsö kustartillerikår med två kompanier. En örlogsbas skulle byggas i Ådalen och en fartygsdocka skulle byggas i Gustafsvik. Hemsö fästning fick i uppgift att trygga svenska flottans förbindelser med örlogsdepån Gustafsvik, skydda örlogsdepån och i andra hand industriella verk mot förstörelse samt förhindra att förbindelserna mellan arméns delar norr och söder om Ångermanälvens skars av.

De beslutade fästningsarbetena påbörjades emellertid först 1916, efter att en provisorisk spärr anordnats på Åbordsön norr om Hemsön bestående av äldre fartygskanoner och en minering. Den 1 oktober 1917 inträdde Hemsö fästning bland rikets befästningar. Planläggning-

en för Hemsö fästning omfattade nu sju större befästningar, men av dessa kom endast Dalombatteriet, en del av Sannafortet och en del av Havstofortet till utförande, förutom batteri Getnäset på Åbordsön. Samtliga arbeten försenades på grund av strejker och ökade kostnader. År 1918 avbröts de flesta befästnings- och kasernarbetena på grund av det ändrade militärpolitiska läget.

Med andra världskriget höjdes försvarsberedskapen och Hemsö fästning fick återigen bemanning. Från Hemsö fästning och spärren Dalom växte kustförsvaret upp kring Härnösand. Ett intensivt upprustningsarbete vidtog. De tidigare planerade befästningsarbetena återupptogs och 1942 års försvarsbeslut innebar betydande förstärkningar utefter hela Norrlandskusten. Namnet Hemsö fästning ändrades nu till Hemsö kustartilleriförsvar.

De nu bevarade fästningarna byggdes under 1950- och 60-talen i skuggan av det kalla kriget, samtidigt som artilleriförbanden i det ursprungliga Hemsö fästning avvecklades. Vid Bofors fabriker fanns vid andra världskrigets utbrott ett antal fartygspjäser avsedda för export till bland annat Holland och Siam (nuvarande Thailand). Dessa togs i beslag och överfördes till det svenska kustartilleriet. Av dessa utnyttjades sex eldrör med kaliber 15,2 cm i tre dubbelpjäser för ett tungt kustartilleribatteri, som byggdes insprängt i det 140 meter höga Storråberget på Hemsön. Artilleriförbanden kompletterades successivt med modern eldledning och även en fristående eldledningsstation (ARTE KA 719). Pjäserna hade möjlighet att skjuta fyra skott per minut och eldrör på avstånd upp till 22 000 meter.

Vid Havsto udd, på nordöstra delen av Hemsön påbörjades 1961 utbyggnaden av ett lätt kanonbatteri med tre stycken 7,5 centimeters kanoner, som gav en eldhastighet av 25 skott per minut och ett skjutavstånd på upp till 10 000 meter.

Båda befästningarna utgör imponerande byggnadsverk, helt nedsprängda i berg och med utbyggda tunnel-system mellan samtliga funktioner. Alla installationer är helt intakta och omfattar utöver artillerimaterielen även radaranläggningar, stridledningscentraler, dieseldrivna elkraftverk, verkstäder, ventilations- och avloppssystem. För manskapet finns kök, matsalar, mässar, logement och hygienrum. Den totala personalstyrkan för

dessas två batterier omfattade cirka 450 man och all personlig utrustning, utom eldhandvapen, ligger fortfarande upplagd i mobiliseringsförråd i berget.

Från tidpunkten för färdigställandet av de olika anläggningarna har utbildning av värnpliktiga genomförts på Hemsön i princip varje år fram till 1989, när de fasta kustartilleriförbanden fick ge vika för utbildning av amfibieförband. En förändrad världsbild under 1980-talet innebar omfattande förändringar inom Försvarsmakten och kustartilleriets fasta anläggningar längs den svenska kusten avvecklades som helhet.

Begreppet Hemsö fästning från 1914 års försvarsbe-

slut återuppstod den 10 september 1998, då regeringen bestämde att delar av spärrbataljon Hemsö med tillhörande truppbefästningar skulle bevaras interiört och exteriört som statligt byggnadsminne. De anläggningar som innefattades i beslutet var det tunga batteriet vid Storråberget och som omfattade tre stycken 15,2 centimeters pjäser i dubbellavettage, ett modernt 7,5 centimeters tornpjäs-batteri m/57 och en yttre mätstation (ARTE KA 719).

S O Eriksson

15,2 cm pjäs i dubbeltorn

Verkstadslokal

Från Hogland till Svensksund

Om drabbningarna till sjöss under Gustav III:s ryska krig 1788-1790

Kung Gustav III var en mycket annorlunda kung jämfört med sina företrädare. Framförallt kom kungen att förknippas med kultur och vitterhet. Svenska Akademien, Vitterhetsakademien, Operan och de första stadgarna för Konstakademien är några exempel på detta.

Men i denna bok får vi följa kungen på ett av de mest äventyrliga krigståg som Sverige någonsin deltagit i och som dessutom i huvudsak fördes till sjöss.

Ett rikt bildmaterial i form av oljemålningar av främst Louis Jean Desprez, Johan Titrich Schoultz, Jacob Hägg, Augustin Ehrensvärd och Christer Hägg presenteras i boken. Pris: 385:-

Du kan beställa boken direkt på fax 08-599 290 01, telefon 08-599 290 28 eller e-mail: magnus.ullman@lmlaw.se. www.magnusullman.com

BOKFÖRLAGET MAGNUS ULLMAN

Dyk- och Navalmedicinskt centrum på Lindholmen invigt

I ett strålande försommarväder invigdes Dyk- och Navalmedicinskt centrum (DNC) på Lindholmen i Karlskrona.

Några dagar före invigningen träffade jag länsantkvarie Leifh Stenholm, som ansåg, att detta nya bygge utan tvekan är nummer ett av alla de nybyggen, som utförts inom Marinbasen de senaste åren. Och jag är benägen att hålla med.

Anläggningen är byggd på det utfyllda området mellan Lindholmen och Söderstierna och på den plats, där Karlskrona stad på 1960-talet byggde sitt första reningsverk. Reningsverkets gamla bassänger har tagits till vara som övningsanläggningar liksom källaren i reningsverkets huvudbyggnad.

Den nya övningsanläggningen är bl.a. byggd i en av reningsverkets gamla bassänger

Fortifikationsverkets generaldirektör Lena Jönsson överlämnar anläggningens nyckel till marinbaschefen Ola Truedsson

Annica Engblom skär av bandet

Dyk- och Navalmedicinskt centrum är en försvarsgemensam resurs för all dyktjänst inom försvaret men har också ett omfattande samarbete med civila myndigheter som Kustbevakningen, Polisen, Försvarets forskningsinstitut, Landstinget i Blekinge, kommunal räddningstjänst m.fl. Samarbete med Greklands och Singapores flottor pågår och många andra länder har visat intresse för anläggningen. Marinbaschefen Ola Truedsson antydde detta i sitt tal, när han förslög att förkortningen DNC ändrades till NDC = nordiskt Dykcentrum.

DNC chef, Magnus Claesson, välkomsttalade och sedan följde talarna på rad; Fortverkets generaldirektör Lena Jönsson, marinbaschefen Ola Truedsson, landshövding Gunvor Engström talade, innan det var dags för riksdagsledamoten Annika Engblom att klippa bandet. Nu nobbade hon Magnus Claesson sax och i stället drog hon fram en stor dykarkniv och skar av bandet.

Landshövding Gunvor Engström invigningstalar

Utsikt från fikarummet. OBS ej förmånsbeskattat

Närvarande ställföreträdande länspolischefen bortsåg i sammanhanget från knivlagen och ersatte den för dagen med "Överseendelagen".

Så följde rundvandring i de hypermoderna lokalerna och utsikten från fikarummet ut mot Karlskronas huvudinlopp är magnifikt, med forten Kungsholmen och Drottningsskär från 1680-talet i blickfånget. Det är dock inte förmånsbeskattat.

En person skall nämnas i sammanhanget och det är Lars "Lalle" Petersson, mångårig medarbetare vid marinen dykeriverksamhet. Han har tjänat som projektledare och länk mellan marinen, Fortifikationsverket och entreprenörerna och gjort ett fantastiskt arbete.

DNC är att gratulera till en verkligt fin anläggning.

Foto: Olle Melin

Olle Melin

Projektledaren Lars "Lalle" Petersson

RESERVDELAR & TILLBEHÖR

Mer än 55000 delar i lager!

MARINSHOPEN

www.marinshopen.se

Butik Grossistvägen 1-5 Älvsjö Tel/Postorder 08-642 93 00

UTSIKTEN
Konstruktioner AB

**Brygg-el
och belysning**

Tel. 0302-452 25 www.fautsikten.se

TRÄBÅTSENTUSIAST

GÖR DET SJÄLV!

BYGGA **REPARERA** **VÅRDA**

I historisk miljö intill Marinmuseum
lär Du dig bygga, reparera och vårda träbåtar,
huvudsakligen allmogebåtar i traditionell byggteknik

LITORINA
FISKERSKOLA & VARFORSKAP

Tel: 0455-36 76 00

För mer info:
www.litorina.fhsk.se

Vi håller ÖPPET HUS 30maj

Håll koll...

...på din båt i sommar!

GPS-larm som får
plats i din utombordare

redKnows
BÄST
I TEST
Vi Båtagare, nr 2 2009

redKnows MiniFinder, larmar & spårar allt

www.redknows.se

redKnows

Födelsedagar Vi hyllar

90 år född den

11-7 1919 Sjöingenjör August Calissendorff LINKÖPING
17-7 1919 Lennart Mate'm LANDSKRONA
6-8 1919 Försvarsinspektör Gunnar Blennbäck
KARLSKRONA
6-8 1919 Timmerman Johan Blomman ÅRSTA
13-8 1919 Gunnar Fagerlind BAGARMOSEN
1-9 1919 Kommendör Lennart Lindgren DJURSHOLM

85 år född den

3-7 1924 Köpman Gunnar Magnusson SUNDSVALL
14-7 1924 Direktör Lars Bylund KUNGÄLV
25-7 1924 Tulltjänsteman Erik Åkerblom SÖDERHAMN
29-7 1924 Affärsman Evan Hermansson LYSEKIL
6-8 1924 Affärsman Bernt Broman LYSEKIL
6-8 1924 Kerstin Hattenbach SALTSJÖBADEN
25-8 1924 Lennart Jansson PARTILLE
29-8 1924 Maskinarbetare Allan Cronvall KRISTIANSTAD
29-8 1924 Leg tandläkare Gunnar Korduner STOCKHOLM
3-9 1924 Delgivningsförmän Olof Fardin LINDESBERG
3-9 1924 Ragnar Lönnerhag KARLSKRONA
10-9 1924 Sjöingenjör Åke Gustafsson LINDOME
10-9 1924 Paul Pettersson HÄRNÖSAND
15-9 1924 Sven Nilsson MALMÖ
17-9 1924 Löjtnant Harry Wall STOCKHOLM
18-9 1924 Polisman Nils Petersson NOL
19-9 1924 fd Kriminalkommissarie Uno Røndahl NÄSUM
22-9 1924 Löjtnant Carl-Gustaf Larsson KARLSKRONA

80 år född den

6-7 1929 Carl-Gustaf Bergensträhle HALMSTAD
7-7 1929 Stig Skotte'n KARLSKRONA
9-7 1929 Sven Nilsson SÖLVESBORG
16-7 1929 Kapten Heinz Johansson BANDHAGEN
22-7 1929 Sjökapten Per-Axel Johansson KLINTEHAMN
24-7 1929 Rolf Larsson SLÖINGE
27-7 1929 Sjöingenjör Eron Wersén NYNÄSHAMN
28-7 1929 Ingenjör Olle Dahlberg ALNÖ
14-8 1929 Lennart Ericsson GÖTEBORG
17-8 1929 Ralf Jinesjö GÖTEBORG
22-8 1929 Kommendör Tage Sjölander ÖREGRUND
2-9 1929 Lärare Per Callenberg TVÅÅKER
2-9 1929 Per Callenberg TVÅÅKER
2-9 1929 Sven Lindström SUNDSVALL
4-9 1929 Amiral Bror Stefenson STOCKHOLM
12-9 1929 Bengt Ihrén GRÄBO
14-9 1929 Ragnar Pettersson LYSEKIL
15-9 1929 Börje Hagman KALMAR
28-9 1929 Erik Hoffsten VÄSTERVIK
28-9 1929 Karl Gustav Johansson V FRÖLUNDA

75 år född den

3-7 1934 Jan Bodin HÄRNÖSAND
6-7 1934 Hamnkapten Gunnar Kofod KÖPING
7-7 1934 Stig Karlsson HALMSTAD
8-7 1934 Vaktmästare Bo Velin GRÄNNA

12-7 1934 Stig Svensson TRELLEBORG
13-7 1934 Rune Bergqvist ÅKERSBERGA
16-7 1934 Kapten Bengt Andersson BANDHAGEN
19-7 1934 Bengt Boberg GRÄDDÖ
26-7 1934 Bo Holtman VAXHOLM
26-7 1934 Kapten Bo Holtman VAXHOLM
28-7 1934 Bernt Pihlblad KARLSTAD
30-7 1934 Conny Olsson NORSBORG
1-8 1934 Johnny Martinsson KARLSHAMN
5-8 1934 Maskinist Per-Arne Johansson V FRÖLUNDA
9-8 1934 Intendent Kjell Palén SUNDSVALL
21-8 1934 Fil mag Per-Arne Johansson HUDDINGE
24-8 1934 Sten Warnicke HANINGE
26-8 1934 Rune Bergström FALKEMBERG
29-8 1934 Hans Larsson ENSKEDE
4-9 1934 Hans Persson TRELLEBORG
8-9 1934 Chaufför Stig Eliasson LYSEKIL
13-9 1934 Kjell Gahnström HAVDHEN
14-9 1934 Örlogskapten Bo Jevrell BROMMA
15-9 1934 Lantbrukare Hans Andersson ARKELSTORP
18-9 1934 Överskötare Karl-Erik Johansson VÄSTERVIK
24-9 1934 Ämneslärare Rune Forsman VENDELSÖ
26-9 1934 Nils Funck HALMSTAD
28-9 1934 Försäljningschef Bo Roxström JÄRFÄLLA

70 år född den

3-7 1939 Arne Bengtsson ÖSMO
4-7 1939 Ingenjör Sune Lundin STRÖMSHOLM
6-7 1939 Kopeist Ove Holmén HISINGS BACKA
6-7 1939 Gert Karlsson SOLLEFTEÅ
7-7 1939 Sb-chef Nils Eric Gustavsson SURAHAMMAR
11-7 1939 Sune Forsmark V FRÖLUNDA
12-7 1939 Kaj Johansson HALMSTAD
15-7 1939 Tonino Jansson ARBOGA
22-7 1939 Ingemar Larsson VÄSTERÅS
26-7 1939 Conny Erlandsson VÄXJÖ
29-7 1939 Chaufför Lennart Henriksson SÖDERTÄLJE
30-7 1939 Göran Hagström BLIDÖ
31-7 1939 Isolerare Per-Olov Pettersson ENKÖPING
7-8 1939 Kapten Olle Söderberg TUNGELSTA
11-8 1939 Helmer Jansson SALTSJÖ-BOO
15-8 1939 Sten Bergwall LAHOLM
16-8 1939 Bengt Johansson HANINGE
27-8 1939 Köpman Sven Karlsson RÅNGEDALA
30-8 1939 Tjänsteman Ulf Sjöden KIL
1-9 1939 Robert Åkerdahl BILLDAL
3-9 1939 Hans-Christer Gillqvist STOCKHOLM
3-9 1939 Sture Malmgren NORRTÄLJE
4-9 1939 Sven Andersson LINKÖPING
4-9 1939 Stig Comstedt NORRKÖPING
5-9 1939 Hans Burell VÄSTERÅS
8-9 1939 Bengt Augustsson VALLDA
9-9 1939 Befälhavare Kurt Werdin VÄSTERVIK
10-9 1939 Örlogskapten Gösta Karlman VISSEFJÄRDA

12-9 1939 Direktör Hans Söderström KARLSKRONA
 16-9 1939 Gullmar Eriksson HÄRNÖSAND
 23-9 1939 Gjutare Sigvard Niklasson MUNKEDAL
 26-9 1939 Gösta Swanson KARLSHAMN
 30-9 1939 Löjtnant Karl-Erik Andersson NYNÄSHAMN
 30-9 1939 Kommendörkapten Bertil Andreasson
 TORSLANDA
 30-9 1939 Gösta Edman ELLÖS
65 år född den
 1-7 1944 Kommunalråd Ingvar Wiklund HÄRNÖSAND
 14-7 1944 Chefjurist Per Grönwall VÄSTERVIK
 14-7 1944 Lars-Göran Söderström RÖDEBY
 18-7 1944 Kommendör Christer Nordling STOCKSUND
 18-7 1944 Båttbyggare Claes Rampeltin MÖNSTERÅS
 23-7 1944 Lennart Håkansson RAMDALA
 23-7 1944 Kent Stensholm ELLÖS
 27-7 1944 Krister Håkansson KARLSKRONA
 27-7 1944 Jan Johansson VARBERG
 27-7 1944 Ingenjör Bernt Lundberg MÖLNDAL
 30-7 1944 Jan Fredrik Petersson VÄSTERHANINGE
 5-8 1944 Per Calås NORSBORG
 5-8 1944 Hans-Christer Johansson LYCKEBY
 5-8 1944 Åke Uhrberg LINGHEM
 6-8 1944 Karl Gustav Dybeck FRÖSÖN
 8-8 1944 Erik Levén LERUM
 12-8 1944 Bosse Bengtsson NÄTTRABY
 13-8 1944 Lars-Rune Johansson BLEKET
 14-8 1944 Thomas Fagö LYCKEBY
 14-8 1944 Ebbe Sylve'n UPPSALA
 15-8 1944 Daag Eriksson KATRINEHOLM
 15-8 1944 Bo Gullne KARLSKRONA
 16-8 1944 Sven Forsling TORSLANDA
 17-8 1944 Stieg Andersson KOLBÄCK
 17-8 1944 Björn Svensson SMYGEHAMN
 20-8 1944 Owe Thyrestam STOCKHOLM
 24-8 1944 Kapten Tommy Carlsson KARLSKRONA
 24-8 1944 Sjökapten Leif Englund SUNDSBRUK
 26-8 1944 Sjöingenjör Christer Jendre'n SUNDSVALL
 27-8 1944 Olof Jansson VÄSTERÅS
 27-8 1944 Gunnar Svanfeldt ÅKERSBERGA
 29-8 1944 Jan-Christer Steinbach ROLFSTORP
 30-8 1944 Lars Sandblom TRELLEBORG
 4-9 1944 Lanny Göransson TRELLEBORG
 5-9 1944 Magnus Hallberg HELSINGBORG
 9-9 1944 Kriminalinspektör Dan Wikström SALTSJÖ-BOO

10-9 1944 Kenneth Lundgren VÄTÖ
 14-9 1944 Bankdirektör Charles Hillgren STOCKHOLM
 18-9 1944 Harald Hansch TVÅÅKER
 21-9 1944 Hasse Johansson UDDEVALLA
 26-9 1944 Entreprenör Mats Persson VÄRÖBACKA
 27-9 1944 Ingenjör Rolf Bastmark ÖSMO
 27-9 1944 Chaufför Johnny Nilsson SUNDSVALL
60 år född den
 9-7 1949 Ingenjör Bo Fontander KUNGSÄNGEN
 14-7 1949 Motormekaniker Martin Nilsson ASPERÖ
 26-7 1949 Leif Svantesson TYRESÖ
 1-8 1949 Plåtslagare Ove Johansson BRASTAD
 5-8 1949 Lars-Göran Boman HÄRNÖSAND
 8-8 1949 Hans Baard HANINGE
 9-8 1949 Fartygsmekaniker Tommy Torstensson
 SÖDERTÄLJE
 13-8 1949 Kontorist Bernt Erik Anton Andersson LYSEKIL
 13-8 1949 Claes Göran Lindström ÄNGELHOLM
 19-8 1949 Kommendörkapten Håkan Neckman LINGHEM
 3-9 1949 Kjell Hansson NORSBORG
 22-9 1949 Kjell Göransson TRELLEBORG
 24-9 1949 Göran Hermansson SUNDSVALL
 26-9 1949 Mattpåläggare Bo Andréasson LYSEKIL
 28-9 1949 Arne Liljeblad BUNKEFLOSTRAND
 29-9 1949 Ingenjör Lars-Ove Westlén VAXHOLM
50 år född den
 3-7 1959 Kapten Magnus Allgén STOCKHOLM
 9-7 1959 Strateg Mats Ohlsson FALSTERBO
 13-7 1959 Konsult K G Rickhamre STOCKHOLM
 23-7 1959 Försäljare Sven Löfgren HELSINGBORG
 27-7 1959 Kent Nilsson VÄSTERVIK
 2-8 1959 Teletekniker Michael Hagman NORRKÖPING
 10-8 1959 Thomas Liljeqvist KODE
 11-8 1959 Jan Harbort KLINTEHAMN
 13-8 1959 Kim Jensen VARBERG
 11-9 1959 Socionom Boo Bryngelsson GÖTEBORG
40 år född den
 15-7 1969 Ola Olsson KARLSHAMN
 21-9 1969 Driftingenjör Ola Wall MALMÖ
 23-9 1969 Ingela Olsson HÄRNÖSAND
30 år född den
 13-9 1979 Anders Persson SURAHAMMAR
25 år född den
 23-7 1984 Olof Dahlström ALNÖ
 16-8 1984 Niklas Mårtensson SÖDERTÄLJE

Nya medlemmar

Vi hälsar följande medlemmar välkomna och önskar att alla skall få mycket glädje av medlemskapet.

Göteborg	Halmstad	Bertil Svedlund	Roger Lennehed	Björn Lundström	Sven-Erik Rundberg
Ulf Fogelström	Kent Nilsson	Rolf Winbom	Erik Rylander	Carl Thomas Nilsson	Jan Wickléus
Ingvar Ivelöv	Karlskrona	Kristianstad	Västervik	Malte Strandh	Erik Åberg
Lars-Eje Johansson	Göran Berg	Sven Stene	Jörgen Lundgren	Trelleborg	
Björn E S Lindblom	Thomas Blissing	Norrköping	Ängelholm	Kjell Grah	
Sven Palmkvist	Bert Engh	Claes Lindqvist	Allan Karlsson	Christer Jönsson	
Sven-Olof Pihl	Ingvar Karmberg	Stockholm	Rune Länsberg	Sven-Åke Olofsson	
Klas Stenport	Peter Lodhag	Ingemar Andreasson	Norrköping	Kalmarsund	
Gunnar Stenström	Lennart Nilsson	Inger Callemo	Dag Andersson	Jan Gustafsson	
Erik Söderbaum	Magnus Pettersson	Anders Hedqvist	Anders Karlsson	Martin Karlsson	
Gunnar Tholander	Kim Sjölund	Gösta Jonsell	Gunnar Lindström		

Avlidna kamrater

Byggnadsarbetare Chester Andersson VARBERG

Född den 23 maj 1921 Avliden den 3 mars 2009

Förste radioassistent Stig Andersson AGUNNARYD

Född den 14 november 1922 Avliden den 17 september 2008

John Borgman HALMSTAD

Född den 30 januari 1921 Avliden den 11 mars 2009

Sture Carlsson SIMLÅNGSDALEN

Född den 9 maj 1929 Avliden den 4 juli 2008

Drifttekniker Tore From HÄGERSTEN

Född den 10 november 1917 Avliden den 7 mars 2009

Einar Gustavsson FALKENBERG

Född den 15 januari 1929 Avliden den 23 april 2009

Folke Hedäng VÄSTERVIK

Född den 3 oktober 1916 Avliden den 14 april 2009

Direktör Olof Daniel Heintz DANDERYD

Född den 2 april 1919 Avliden den 27 mars 2009

Karl-Erik Hoppe V FRÖLUNDA

Född den 15 februari 1907 Avliden den 5 mars 2009

Löjtnant Gunnar Jakobsson VÄSTERHANINGE

Född den 30 september 1927 Avliden den 4 juni 2008

Göran Johansson KARLSTAD

Född den 10 juni 1943 Avliden den 6 februari 2009

Verkmästare Gösta Johansson LYCKEBY

Född den 4 december 1921 Avliden den 9 september 2008

Åke Johansson HJÄLTEBY

Född den 28 januari 1922 Avliden den 29 april 2009

Anders Karlsson TRÄSLÖVSLÄGE

Född den 26 november 1927 Avliden den 13 maj 2008

Kommendörkapten Hans Kjebon LIDINGÖ

Född den 13 september 1933 Avliden den 20 april 2009

Maskinist Bengt Gustav Larsson STOCKHOLM

Född den 29 mars 1937 Avliden den 1 februari 2009

Arbetsledare Roy Larsson HALMSTAD

Född den 16 augusti 1939 Avliden den 26 mars 2009

Henry Leo TRELLEBORG

Född den 5 april 1928 Avliden den 27 mars 2009

Eltekniker Sven Lindhall STOCKHOLM

Född den 27 april 1921 Avliden den 10 april 2009

Lennart Lundh TRELLEBORG

Född den 24 februari 1923 Avliden den 24 februari 2009

Bertil Magnusson VÄSTERÅS

Född den 10 januari 1921 Avliden den 14 april 2009

Kapten Karl-Uno Olsson HANINGE

Född den 29 augusti 1920 Avliden den 16 mars 2009

Båtolog Kenneth Ohlsson TORSLANDA

Född den 22 oktober 1939 Avliden den 4 april 2009

Walter Persson GRÄSÖ

Född den 5 maj 1928 Avliden den 25 februari 2009

Ingenjör Karl-Gustav Pettersson SÖDERTÄLJE

Född den 26 maj 1928 Avliden den 17 december 2008

Sjöingenjör Karl Vilhelm Rödström TULLINGE

Född den 3 februari 1927 Avliden den 1 mars 2009

Överläkare Jan Stenport SALTSJÖBADEN

Född den 9 oktober 1930 Avliden den 28 december 2008

Arne Stenqvist VÄSTERÅS

Född den 9 juni 1934 Avliden den 1 oktober 2008

Fabrikör Rolf Sundin SUNDSVALL

Född den 24 juli 1924 Avliden den 1 april 2009

Evert Svensson HALMSTAD

Född den 16 februari 1910 Avliden den 24 maj 2008

Göran Svensson VÄSTERVIK

Född den 16 maj 1943 Avliden den 13 februari 2009

Heintz Thiele HALMSTAD

Född den 24 november 1922 Avliden den 15 maj 2009

Karl-Henning Whass NORRKÖPING

Född den 10 augusti 1925 Avliden den 11 februari 2009

Kjell Åkerdahl SUNDSVALL

Född den 26 maj 1946 Avliden den 29 januari 2009

**Hedra våra avlidna kamraters
minne med en gåva till Flottans
Män.**

Pg 5 88 19-4.

**Efter Din betalning sänder FM
ansli blanketten till de sörjande.**

Lokalföreningarna informerar

Region Nord

Härnösand

Lokalföreningen i Härnösand har hållit sitt nittonde årsmöte på Marinmässen. Ett fyrtiotal medlemmar hade infunnit sig. Verksamhetsberättelsen för 2008 visar ett aktivt deltagande vid våra ärtmiddagar och möten. Två utflykter med våra damer blev mycket lyckade. Tyvärr ville ingen av våra medlemmar delta i riksårsmötet på grund av det stora avståndet (1000 km enkel resa) till Falsterbo.

Till Östersund blev det en välfylld buss. Ett fint mottagande på "Fäbovallen" och en härlig sjötur med s/s Thomé samt en god middag på Verkö slott, satt fint efter sjöresan Sjön suger!

Även kryssningen med "Birka Paradise" till Åland blev uppskattad. Trots stormvarning på Östersjön blev bussen till Stockholm fullbokad. En god middag intogs, innan vi kom utomskärs. Vi var uppe i över 35m/

sek i byarna, men hade vind och sjö på bordslärning, så det rullade inte nämnvärt. Hemresan gick i ett blekt vatten, men vi hade snöstorm från Stockholm förbi Söderhamn norrut.

Till ny styrelse för 2009 valdes Lars Sellgren ordförande, Bo Månsson sekreterare, Gunnar Fernlund kassör och Bo Lennerth, klubbmästare. Ledamöter: Ove Söderlind, Åke Semd, Leif Karlsson, Tommy Lindqvist och Karl Bäcklund. Föreningens bildare och tidigare ordförande Harald Häggström valdes till föreningens hedersordförande. Ove Söderlind fick motta FM-hederstecken för goda insatser. Till även såldes även ett lotteri med strykande åtgång och en gemytlig afton var till ända.

Lars Sellgren

Ove Söderlind tar emot Flottans Mäns hedersstecken av ordförande Lars Sellgren

Region Mitt

Gotland

Verksamhetsåret för kamratföreningen på Gotland inleddes med årsmötet den 28 februari.

På grund av vår situation med uppsagt arrendekontrakt för Marinstugan hade vi inbjudit representanter från Tekniska nämnden, Gotlands Kommun. Efter en inledande information om historik och bakgrund fanns tillfälle till att ställa frågor och förhoppningsvis få en mera fördjupad information.

Gotlands Kommun har gjort planläggning för området, som i huvudsak är avsatt för parkytor. Trots överklaganden på planläggningen verkar det vara svårt, att vi kan vara kvar med Marinstugan på nuvarande plats. Den stora utmaningen för den nya styrelsen blir att lösa lokalfrågan. Några förslag att arbeta vidare med finns.

Årsmötesförhandlingarna genomfördes med säker hand av Sören Strand.

Till styrelsen valdes följande:

Ordförande: Olof Berglund

Sekreterare: Lars Ellebring

Kassör: Ove Östman

Klubbmästare: Lennart Söderberg

Suppleanter: Klas Berg, Thomas Worms, Anders Nordbeck

Eftermiddagen och kvällen förflöt under trivsamt samvaro tillsammans med damklubben Sextanten, som samtidigt hade sitt eget årsmöte.

Fredag 27 mars var det så åter dags att samlas i Marinstugan för sedvanligt intag av klubbmästarens välsmakande ärtsoppa. Stämningen bland kamraterna var hög som vanligt, när vi träffas och många historier utbyttes.

Nästa kamratträff på programmet var

den 24 april då ett 25-tal aktiva damer och herrar samlades för en gemytlig samvaro. Vår bibliotekarie Thomas Worms berättade om sina erfarenheter att komma in i det gotländska samhället på olika nivåer, där Flottans Män med damklubben "Sextanterna" spelar en viktig roll.

Kamratföreningen har nu ett sommaruppehåll och vi sammanträffar för höstens första möte 25 september.

Med varma hälsningar från Gotland

Thomas Worms
Olof Berglund

Styrelsen FM Gotland 2009 från vänster: Olof Berglund, Roland Hoas, Anders Nordbeck, Ove Östman, Thomas Worms, Klas Berg, Ivan Wöldern, Lars Ellebring samt Lennart Söderberg.

Stockholm

Årsmötet

Vi höll vårt årsmöte den 19 mars på Restaurang Blasieholmen och 42 medlemmar ställde upp. Vi började med att lyssna till ett mycket intressant och trevligt föredrag av kommandörkapten Gösta af Klint, före detta långresechef, som hade seglat som matros på ostindiefararen Göteborg från Brasilien till Kapstaden. Därefter höll vi vårt möte, där följande styrelsemedlemmar valdes: Örjan Sterner, ordförande; Ingvar Svensson, vice ordförande och kanslichef; Lennart Bresell, sekreterare; Lars Biärsjö, informator; Leif Ljunglund, klubbmästare och biträdande kanslichef; Yngve Möller, biträdande klubbmästare; Arne Keller, sammankallande i Trattenkommittén; Jan Ingesson, skattmästare; Bo Blyvall, biträdande klubbmästare och Fredrik Scholander, webbmater. Efter mötet bjöd föreningen alla närvarande på pytt i panna, öl och en snaps. Stämningen var hög och kamratskapet frodades.

Besök på Stockholms Observatorium

Vi, det vill säga 17 medlemmar med tillhörande respektive, gjorde den 1 april ett mycket trevligt och ett mycket intressant studiebesök på Stockholms Observatorium. Vår värd var en av våra medlemmar, nämligen Uno Wänn. Han hälsade oss välkomna och lämnade en beskrivning av observatoriets historiska bakgrund. Därefter åkte vi upp till "tuben" vars uppbyggnad och funktion han beskrev på ett mycket bra sätt. Efter det riktade han in "tuben" mot månen som vi sedan alla fick se i närbild. Vi hade tur med vädret, som var klart. Efter denna utblick i rymden uppstod en diskussion om rymdens storlek, antal galaxer, avstånd till närmaste stjärna och så vidare, där vår värd visade sig ha stora och djupa kunskaper, vilket vi naturligtvis hade förväntat oss. Vi framför på detta sätt ett stort och varmt tack för ett mycket intressant och mycket trevligt besök.

Femkamp

De 29 augusti håller lokalföreningen i Hanninge en femkamptävling på Berga. Vi har ännu inte fått några detaljer om tävlingen, men de som är intresserade av att vara med kan ta kontakt med kansliet på tisdagar mellan klockan 13 och 16 för att få information. Telefon: 08-611 1011. Observera dock att kansliet är från stängt 17 juni till 18 augusti.

Lars Biärsjö

Södertälje

Den 28 mars höll Flottans Män Södertälje stadgeenligt årsmöte. KG Larsson, vår ordförande sedan en längre tid, hade avlagt sig omval, då diverse krämpor börjat ta ut sin rätt. Thomas Westerberg valdes till vår nye ordförande.

Övriga i styrelsen valdes i princip om, med Jörgen Sandås som sekreterare och Christer Norman som kassör. Efter det "stadgeenliga", vidtog det sedvanliga samkvämet med smörgåstårter och andra god saker (som alltid, väl ordnat av några av de medföljande damerna).

Den 25 april plockade vi fram vår ö, Notholmen, ur vinterdvalan, vilket bl.a. innebär återställning av flytbryggor och allmän städning samt inte minst utplacering av bänkar och bord, så vi kan njuta av våra grillkvällar.

Närmaste stora begivenhet på Notholmen är Sillfrukosten, vilken i dagens läge blivit till en picknicklunch. Den äger rum lördagen före midsommar, vilket i år alltså blir den 13 juni.

Lennart Persson

"Sillfrukost" på Notholmen

Västerås

Bertil Magnusson, västeråsföreningens mångåriga ordförande, hedersordförande och revisor och bärare av Flottans Mäns Hedersankare, har gått bort i en ålder av 88 år. Vi kommer att sakna honom som en flitig deltagare i våra aktiviteter och – inte minst – för hans aldrig svikande intresse för Flottans Män. Så sent som på årsmötet i vintras var han med och föredrog revisionsberättelsen och fram till dess var han också obrutet engagerad i föreningens fortlevnad.

Bertil fick för tjuogoett år sedan plötsligt överta ordförandeposten i föreningen och har sedan dess varit en av de ledande. Det kan inte ha varit särskilt lätt att stå i spetsen, när det omdömliga beslutet om försäljning av klubbhuset i Landero skulle tas, men Bertil lät sig inte nedslås. Han var nu, de sista åren, lika angelägen om att diskutera fram olika möjligheter för föreningens överlevnad.

Kamraterna och vännerna runt om i landet kommer att minnas Bertil med respekt och saknad.

Västeråsföreningen går en osäker framtid till mötes. Den nuvarande lokalen kan inte behållas av kostnadsskäl och andra lokaler finns i praktiken inte att uppbringa. Detta är vårt största problem just nu tillsammans med den sviktande medlemsantalet.

Vi har heller inte kunnat delta i Riksårs-mötet eller Militära Kamratmötet, men hoppas få träffa kamraterna på Västkusten i höst.

Och, som alltid, är alla välkomna att titta in till Marinlokalen på onsdagskvällarna kl 18 på en kopp kaffe. Efter en högtidlig sångavslutning på Nationaldagen kör vi igång i augusti.

Leif Kihlberg

Region Syd

Karlshamn

Den 9 mars höll föreningen årsmöte i föreningsstugan. Ett fyrtiotal medlemmar mötte upp.

Årsmötet beviljade styrelsen ansvarsfrihet för verksamhetsåret och godkände förslag till budget och medlemsavgift för det kommande året. Vid valet av styrelse var det nyval på sekreteraruppdraget. Här valdes Peter Krona in. I övrigt blev det omval på samtliga styrelseposter. Efter årsmötetsförhandlingarna serverades årtsoppa med varm punsch och pannkakor.

Den 16 april samlades ett antal medlemmar och vårstädade stugan. Efter städningen serverades kaffe och frallor.

Vid månadmötet den 20 april var örlogskapten Fredrik Linden inbjuden att tala om ubåten *HMS Gotland*, som samövade med den amerikanska marinen under 2 år. Fredrik Linden var fartygschef på ubåten under denna tid. *HMS Gotland* hyrdes sommaren 2005 ut till USA för att samöva med den amerikanska marinen under ett år. Beslutet förlängdes under 2006 med ytterligare ett år. Besättningarna inkvarterades på Stilla-havsflottans ubåtsbas Point Loma. *HMS Gotland* hade stora framgångar under övningarna, då hon agerade ömsom fiende ömsom allierad.

Vid ett tillfälle lyckades svenskarna från undervattensläge att ta bilder på ett amerikanskt hangarfartyg på nära håll.

Våra svenska ubåtar har längre uthållighetstid under vatten jämfört med liknande ubåtar i världen. De kan hålla sig gömda i mer än två veckor utan att behöva gå upp till ytan för att bland annat ladda sina batterier. *HMS Gotland* är tillverkad av Kockums i Malmö. Hon driftsattes 1996 och tillhör Gotlandsklassen i vilken även *HMS Haland* och *HMS Uppland* ingår. Vår ordförande Rolf Pärnhem tackade Fredrik Linden för ett mycket intressant föredrag och överlämnade en liten gåva som minne av besöket.

Den 9 maj hölls det 40-årsjubileum för föreningen på restaurang Saltsjöbaden. Ett nittiotial medlemmar och gäster deltog i festligheterna. Gästerna kom från Trelleborg, Göteborg, Växjö, Karlskrona, F 17 kamratförening Roskilde marineförening samt sånggruppen Hafensänger från Stade i Tyskland. Även vår f.d. förbundsordförande Gunnar Bengtsson deltog i jubileumsfestligheterna. Ett stort jazzband svarade för dansmusiken och det dansades till långt in på småtimmarna.

Avslutningsvis önskar vi i FM Karlshamn med våra damer i Ankaret alla övriga FM föreningar en varm och skön sommar.

Lars- Erik Johansson

Karlskrona

Den 4 december hade vi vårt traditionella julsamkväm i Fylgia med drygt 30-talet deltagare, som njöt av klubbmästarens julbord. Tillvaron förgylldes av Karl-Erik Andersson, som med sitt dragspel ledde vår allsång. Sångerna var både många och trevliga samt väl anpassade till tidpunkt och miljö. Detta inslag hade naturligtvis en avsevärd inverkan på den som vanligt alltid goda och höga stämning, som finns på våra möten.

Årsprogrammet för 2009 började i januari med föredrag av örlogskapten Jan Tornerhielm, som med sin kunnsighet och skickliga framförande berättade för medlemmarna om "Vad händer i Östersjön". Familjen Tornerhielm har funnits under många år i Karlskrona och är väl kända, vilket gjorde att ett stort antal medlemmar (cirka 50 personer) hade sökt sig till Fylgia.

Alla var mycket nöjda med den information, Jan hade att förmedla.

Till februari mötet var Maria Olsson från Fortverket inbjuden. Hon berättade på ett engagerat och trevligt sätt om den stora satsning, som har gjorts inom Örlogshamnen. Bland annat har Försvarsmakten köpt tillbaks såväl Polhemsdockan som Repslagarbanan av Kockums. Finska kyrkan har restaurerats och nytt simulatorhus, skyddstjänstanläggning m.m. har byggts. Där finns mycket att beskåda, varför vi har planerat in ett studiebesök i vårt årsprogram den 12 september för att se övningsanläggningarna.

Vid vårt årsmöte den 12 mars omvaldes styrelsen helt förutom Gert Leander, som avsagt sig omval. Han ersattes av Bo-Inge Andersson. Från valberedningen avgick Allan Hellström. Ny valberedning är Göran

Löfgren (sammankallande), Ingeman Jönsson och Bernt Berntsson.

Den 21 mars var Karlskronaföreningen värdar för Regionmöte Syd. Samtliga föreningar, som hade möjlighet att närvara, var representerade. Alla hade mycket intressant information att lämna, om de olika aktiviteter, som respektive förening bedriver. Tyvärr är det gemensamma problemet rekrytering av nya medlemmar.

Den 23 april åkte vi med buss till Helsingborg för att besöka Beredskapsmuséet. Detta är ett KA-batteri bestående av 4 stycken pjäser – 15,2 cm – placerade ett antal kilometer in i landet. Uppgiften för dessa var att försvara norra inloppet till Öresund med räckvidd in i Danmark. Vår guide var före detta reservofficeren Olle Wennerbeck, som var mycket engagerad och kunnig i den verksamhet, som hade bedrivits där. Batteriet avvecklades formellt 1991 och han var dess sista chef.

Vi måste också se till, att vi har rent och snyggt omkring oss, varför vi som vanligt genomförde den traditionella vårstädningen av våra lokaler i Fylgia tisdagen den 12 maj.

Med hjälp av klubbmästaren bjöd föreningen på en enklare måltid.

Därmed var vårens del av årsprogrammet avslutad. För att ej riskera att informationen om resterande del av årsprogrammet inte skall falla i glömska, kommer jag att skicka ut en mer detaljerad information till alla Er medlemmar.

Rolf Svensson

Rolf Larsson och Bror Nestlander i städtagen. Foto: Bengt-Göran Magnusson

Kristianstad

Nu har vi lämnat den mörka delen av året bakom oss. Skönt!

Vi hade årsmöte den 14 februari. Ett 30-tal medlemmar mötte upp och bjöds på ärtsoppa och pannkakor. Vi såg en DVD om Sverige 1993.

Vår "gamle" trotjänare Stig i köket avgick och tackades med en tavla skänkt av Ingvar och hustrun Ethel förädrades en blomsterkvast. Bakom varje man finns en kvinna!

Som efterträdare till Stig valdes en kvinna, Qvinn från Florida i USA. Hon har redan visat, att hon behärskar Matlagningsskonsten. Vi hoppas hon kommer att trivas hos oss.

Under årsmötet behandlades frågan om arvode till styrelsen. Diskussionen var både för och emot, men mötet enades om, att inga arvoden utbetalas. Styrelsen löste frågan denna år med att äta en pizza på Gamlegårdens restaurang. Alla var glada och nöjda.

Den 19 mars höll örlogskapten Joakim Svensson, informationschef på Marinbasen, ett mycket intressant föredrag om marinen idag. Du är välkommen åter.

Den 23 april visade Per Gustavsson vackra bilder till musik. Per är också välkommen åter.

Styrelsen hoppas på, att fler medlemmar kommer till våra månadsträffar. Anmäl er i tid och vänta inte till sista dagen. Sätt en komihåglapp på kylskåpet!

Glöm inte söndagsöppet första söndagen i månaden mellan 1400 och 1600. Vi gör uppehåll under juni, juli och augusti.

Härliga försommarhälsningar från F M Kristianstad.

Lennart Fredriksson

Trelleborg

Från ett soligt Trelleborg kan vi berätta, att aktiviteten inom lokalavdelningen för Flottans Män, som vanligt varit intensiv och engagerande. De gamla ansiktena dyker upp vid våra månadsmöten, men även nya medlemmar tillkommer och de nya har alltid något intressant att berätta och smälter fort in i gemenskapen.

Som ett led i vår roll att också upplysa om aktuella försvarsfrågor, hade vi bjudit in Chefen för Sjöstridskompaniet, Malmö, Jan Tornerhielm, till månadsmötet, torsdagen 5 mars. Kvällens gäst gav en kvalificerad föredragning om Sjöstridskompaniets roll och om den stora fartygstrafiken i Öresund och upp i Östersjön. Han berättade också hur Flottans övervakning av sjötrafiken kommer att ske i framtiden och vilka

konsekvenser, detta kommer att få för Sjöstridskompaniet i Malmö. Efter föredraget, med fina och förklarande bilder, gavs tillfälle till frågor om den aktuella försvarssituationen i stort. I detta sammanhang diskuterades, kort, också den kommande utlandsinsatsen utanför Somalias kust och svårigheterna rent rättsligt att ställa piraterna till svars. Sammantaget blev det en mycket bra kväll och alla var överens om, hur viktigt det är, att vi håller oss uppdaterade beträffande det aktuella försvarsläget.

Kungsleden 100 år var kvällens tema torsdagen 2 april och ansvarig för detta var vår klubbmästare och huskock, Leif Nilsson, som valde att själv berätta om färjelinjen Trelleborg-Sassnitz, som i år firar 100 årsjubileum med pompa och ståt. Leif berättade om tiden från starten, 1909 fram till andra världskriget. Leif, som tidigare varit med i Styrelsen för Trelleborgs Sjöfarts Museums Vänner, hade gått igenom en hel del materiel och också intervjuat en del profiler från Statens Järnvägars Färjedrift. Tyvärr hade förhållanden starkt förändrats inom Sjöfartsmuseet och en del av det genomgångna materialet gick nu inte att använda på det sätt, som han ursprungligen planerat. Kvällen berättare fick därför improvisera, men gjorde detta på ett mycket bra sätt och fick också stor uppskattning av deltagarna, eftersom en hel del anekdoter från färjorna berättades och dessa hade, givetvis, inte medlemmarna tidigare hört.

Torsdagen 7 maj hade som tema "Trelleborgs Hamn - visioner och utbyggnadsplaner samt behovet av infrastruktur". Föreläsare från Trelleborgs Hamn har tidigare vid två tillfällen varit gäster hos oss och berättat om verksamheten. Denna gången föreslog hamnchefen, Leif Borgemark, att Trelleborgs Hamn skulle bjuda på en bussrundtur i hamnområdet och på ort och ställe berätta om kommande planer, problematik och visioner. Cirka 40 medlemmar mötte upp vid passagerarterminalen, som ligger vid Hamngatan 9 och vi togs runt i området av trafikchefen Jim Leveau, som berättade och visade runt. Hamnchefen, Leif Borgemark, hade själv förhinder att ställa upp eftersom Trelleborgs Hamn samtidigt deltog i

en internationell transportmessa, men Jim berättade och visade runt med stor inlevelse och kunskap. Han berättade att hamnen har 39 ankomster och avgångar per dygn och att de tre rederierna, Scandlines, TT-Line och Unity Line har stor verksamhet. Viss påverkan har givetvis lågkonjunkturen, men har inte på något dramatiskt sätt inskränkt på trafiken. Vi togs också ut till de nya färjelägena för järnvägstrafik och fick se hur de stora tågfarjorna kan förtöjas med automatik utan hjälp från landpersonal. Intressant och imponerande var omdömet. Debatten om hamnens utbyggnadsplaner har varit livlig i lokalpressen och stundtals har denna debatt varit osaklig, känslös och ofta fått ett löjets skimmer över sig. Det var därför välgörande, för deltagarna, att få höra fakta, utan att Jim tog ställning för och marknadsförde något alternativ, utan behovet och varför utbyggnaden behövs belystes. I sammanhanget måste man också betänka, att Trelleborg är en av Sveriges största hamnar, vad beträffar godsomsättningen. I samband med rundturen gavs också deltagarna tillfälle att fritt ställa frågor om verksamheten och det var välgörande att höra de sakliga och relevanta frågorna. Efter rundturen samlades vi i vår möteslokal för att skåla för vår beskyddare samt att äta en landgång och avsluta med en god kopp kaffe med hembakat. Vid notiden traskade så deltagarna hemåt och var ytterligare rika på en fin upplevelse.

Åke Jönsson

Trafikchefen Jim Leveau, Trelleborgs Hamn

Intresserade deltagare från FM Trelleborg på rundtur i hamnen

Växjö

Från ett varmt och sommargrönt Växjö kommer följande rader, om vad som hänt inom föreningen, sedan vi hördes av senast..

Tisdagen den 3 mars hade vi vår månatliga tisdagsträff. Ett tiotal personer kom och lät sig väl smaka av Sten Svenssons kaffe med smörgåsar.

Torsdagen den 12 mars stod Ärtmiddag på programmet. 28 personer hade hörsammat inbjudan och lät sig väl smaka av klubbmästarnas ärtsoppa och pannkaka. Till ärtsoppan serverades, som sig bör, varm punsch. Senare serverades kaffe med en god men förmodligen onyttig kaka. Under kvällen talade Anki Karlsson runt ämnet Svenskproducerad mat. Anki arbetar på LRF regionkontor Sydost i Växjö med information till allmänhet och medlemmar. Kontentan var, att det är skillnad på mat och mat. Svenskproducerad innehåller mindre rester av bekämpningsmedel, tungmetaller, läkemedel och andra främmande ämnen. Frågorna var många och en livlig diskussion följde.

Söndagen 22 mars hade vi tillsammans med Dädesjö kyrka och Dädesjö föreläsningssällskap anordnat en musikgudstjänst i Dädesjö kyrka, en gudstjänst som lockade 76 personer. För musiken svarade en mäsingssextett med slagverk ur Marinens ungdomsmusikkår (MUK) under ledning av Liselott Hjortenhammar. De framförde femton musikstycken av varierande slag, t ex, Uti vår hage, En gång jag seglar i hamn, Det finns en väg till himmelen, Finska rytteriets marsch, Vår flotta, Svensk flygarmarsch m fl.

Efter gudstjänsten bjöds på kaffe och våfflor i sockenstugan. För detta svarade årets konfirmander. Under samkvämet tackade Lennart Salomonsson sextetten för ett bra framförande och överlämnade en penninggåva till ungdomarna och blommor till Liselott. Sextetten fick en varm applåd både i kyrkan och i sockenstugan.

Tisdagen den 7 april var det åter dags för Tisdagsträff med bortåt 10 deltagare. För kaffe och smörgås svarade denna gång Anders Karlsson.

Fredagen den 24 april stod Kulinarisk afton på programmet. Hela 39 personer kom och var nyfikna på, vad klubbmästarna denna gång hade att bjuda på. Jo, på menyn stod skaldjurstoast, fläskfilé med klyftpotatis och kaffe med glasstårta. För underhållningen, sång och musik svarade Sahlströms trio, en ungdomlig trio bestående av sysonen, Simon, Amanda och Mimmi Sahlström. Senare under kvällen "förstärktes" trion med Stig Pettersson (dragspel) och Holger Karlsson (munspel) Under kvällen uppvaktade Lennart Salomonsson den nyblivne 70-åringen Lars-Erik Karls-

son med det sedvanliga glasankaret. Det såldes också ett lotteri, där vinsterna var en chockladdkartong med vidhängande Trisslott. Om någon därmed fick ytterliggare någon vinst, är för närvarande inte känt..

Vid Tisdagsträffen den 5 maj var vi 10 deltagare. Sten Svensson svarade för kaffe och smörgås.

Hälsningar FM Växjö
Anders Karlsson

Region Väst

Göteborg

Ulven-dagarna i Göteborg närmar sig med kraftiga årtag. Den 15 juli är sista dagen för att skicka in anmälningsblanketten för deltagandet. Boendet bokar Ni själva på rekommenderade hotell eller efter eget gottfinnande.

Välkomna till ett minnesrikt arrangemang i Göteborg!

Vi har fått ett kanonproblem

Luftvärnskanonerna, som vi har, måste vi hädanefter ha licenser på och det får vi inte, utan att ha dem inlåsta i ett larmat utrymme, där kostnaden uppgår till kanske 100 000 kronor. Detta har vi inte råd med. Kontentan av detta är, att vi pratat med myndigheter och polisen, så vi får hjälp av FM LOG, som ombesörjer hämtningen av kanonerna.

Årsmötet hade samlat över åttio personer i Marinstugan. Lennart Möller hissade standerten, varefter parentation hölls av Bert Löverdal, som alltid gör det på ett mycket värdigt sätt. Sedan ropades alla nya medlemmar upp, fyra var närvarande, varefter mötesförhandlingarna inleddes med Lennart Johansson vid klubban.

Den nya styrelsen består av Lars-Erik Wennersten, Per-Olof Eriksson, Alf Martinsson, Börje Kjellstenius, Nils-Gösta Persson, Flemming Hansson, Alf Åberg, Gunnar Ekblad, Bertil Andréasson och Hans Holmqvist. Vill även passa på och tacka alla, som har gjort en arbetsinsats för vår förening. Fast jag hoppas att fler av våra medlemmar ställer upp på våra aktiviteter både vad det gäller arbete och som mötesdeltagare.

Damklubben Bojen får också ett stort varmt tack, för att Ni ställer upp, när vi behöver ett handtag.

Efter mötesförhandlingarna, avtackningar och efter att ha halat ner standerten, gick vi till Malins skafferier och avnjöt en god lunch.

Bårtäcke har nu anskaffats och detta får användas av medlemmar i Flottans Män i Göteborg samt av damklubben Bojen.

Vid klubaftonen i mars hade vi besök av Örlogskapten Jan Tonerhjelm, som höll ett

föredrag över ämnet "Marin utveckling i södra Östersjön. Visste Ni, att det finns cirka 160 000 minor kvar i Östersjön?

Vid klubaftonen i april höll Bengt Olander ett intressant föredrag om farbrodern sjökapt. S.G. Olander på M/S Stureholm, som under en konvoj fick order om att klara sig själva undan tyskarna, M/S Jervis Bay gick till motanfall mot den tyska kryssaren Admiral Scheer som fick en fullträff på bryggan, som gjorde, att M/S Jervis Bay började brinna och sjunka. Då vänder M/S Stureholm och kapten Olander uttalar orden "I didn't follow the orders", räddar 68 personer och seglar sedan åter till Halifax.

Region Väst-mötet hade denna gång förlagts till Karlstad. Det var en lyckad sammandragning av samtliga lokalföreningar i region Väst. Fredag kväll var det förbrödningssupé ute på Säterstrand, där vi också övernattade och på lördagen hade vi vår konferens. Tidigare låg Försvarets Sjukvårdscenter här, en mycket trevlig miljö att vistas i. Vi besökte också deras stuga inne vid hamnen, där de huserade i f.d. hamnkaptenens tjänstebostad.

Marinstugans dag gick av stapeln i vackert väder. Lotterier, tombola och loppmarknaden gav ett bra tillskott till Marinstugans framtid. Det är tur, att vi har Damklubben Bojen, som ställer upp, som de gör. Var är alla gubbar, när vi behöver dem som bäst? Tack skall Ni ha!

Marinstugans vind är nu isolerad och ett golv är lagt. Dessutom är ett nytt plank och port mellan oss och närmsta grannen uppsatt, Nu är det bara målningen, som återstår.

Till dess önskar jag alla Kamraterna i Flottans Män en riktigt god fortsättning på våren och en trevlig sommar.

Lars-Erik Wennersten

Halmstad

Vi har nu kommit en bit in på verksamhetsåret, Det enda som brutit mönstret, så här långt, är den tidiga våren på våra latituder, men det är i högsta grad uthärdligt.

Sedan vi senast möttes i denna spalt har tre kamrataftnar avhållits. På februari månads kamratafton fick våra nyvalda klubbmästare och deras medarbetare sitt elddop, vilket avklarades med stil och finesse.

Vid februari månads kamratafton berättade den egna medlemmen Michael Rapp om sin juristkollega, tillika författaren, Fritiof Nilsson Piraten. Åhörarna fick bl.a. veta att Piraten debuterade med Bombi Bitt och jag 1932 och boken blev en stor succé. Vi fick följa Piraten på hans resa från uppväxttiden i Vollsby via studietiden i Lund, Ystad och Kristianstad, där han tog studenten som privatist. Juristkarriären inleddes med studier i Lund, därefter satt han ting i

Eslöv och arbetade sedermera som advokat i Stockholm och Tranås. Han största framgångar uppnåddes dock som författare och historieberättare. Piraten dog i januari 1972 och är begravd i Ravlunda. Hans grav besöks årligen av många människor med anledning av den vida berömda gravstenen.

Vår hedersmedlem Carl-Gustaf Bergenstråhle tjänstgjorde som plutonschef och ställföreträdande kompanichef under det intensiva inbördeskriget i Kongo 1961. Om detta berättade Carl-Gustaf på mars månads kamratafton. Vid detta FN-uppdrag hade man för första gången rätt att bruka vapen för att lösa uppgiften. Regelrätta eldstrider förekom mellan FN-trupperna och belgare, som hade stora intressen i gruvverksamheten, tillsammans med kongole-siska gendarmer. Uppdraget innebar också att hantera lokala stamfejder. Ett exempel på vapen, som användes av stamkrigare, påk med monterad cykelkedja, visades. Föredraget visualiserades även genom att Carl-Gustaf uppträdde i olika tidsenliga uniformer och använde sig av ett rikligt bildmaterial.

På vårterminens sista kamratafton gjorde Anders Lovén några nedslag i stadens kanotklubbs historia. Vi fick bl.a. veta, att landets största kanotist genom tiderna, Gert Fredriksson, genomförde många tuffa kvalificeringslopp inför OS med Halmstadkanotister. Anders berättade också om sin tid som "sparringpartner" till Halmstadsonen Rolf Pettersson, som ju sedermera blev OS-medaljör. Mycket av denna träning utfördes i Nissan och Anders hade gjort en överslagsberäkning, att han vid sina träningstillfällen hade passerat vår marinstuga cirka 2500 gånger. Föredraget avslutades med en efterlysning. Anders hade som tack sparringen fått Rolfs guldkanot som gåva. Denna har dock, på något vis försvunnit. Har någon sett den?

Vår sånggrupp är i full verksamhet bl.a. har en CD-skiva spelats in och allsångskvällar planeras på slottets borggård samt i Tylösand.

Årets marinfestival äger rum 30 juli till 2 augusti. Under denna tid är föreningen engagerad på många sätt, sånggruppen är i full verksamhet, utställning och kaffeservering i Marinstugan. Dessa aktiviteter genererar en del pengar till föreningen, men det krävs också medlemmar, som ställer upp i stugan, dels med sig själva, dels med kak- och bullbak, eller var för inte bägge delarna. Ställ upp! Hör av Er till någon i styrelsen.

Föreningens 70-års jubileum firas lördagen 12 september. Anmälninglista kommer att läggas ut i Marinstugan. Höstens första kamratafton kommer att ha ett halmstadtema. Men innan dess så ses vi i Marinstugan. Ha en bra sommar

Kjell A Jönsson Kenneth Wiland

Karlstad -Värmland

Våren har kommit till Karlstad påstår SMHI. Kanske det stämmer, för när jag tittar ut i min anspråkslösa rabatt, har de första snödropparna letat sig upp ur myllan.

Våras kan man väl påstå att det även gjorts för denna relativt nya förening, vad avser medlemmar. Efter en artikel om föreningen i NWT under sommaren fördubblade vi nästan antalet medlemmar under hösten och vintern och vi är nu uppe i 65 Flottans Män.

Att intresset för föreningen är stort visade sig delvis på höstmötet i oktober, då kommandörkapten Roger Tännström berättade om "Marinen i dag i den internationella rollen".

Även när det i december var dags för det dignande julbordet, iordningställt av några duktiga "Kockar" vi har i föreningen, var tillslutningen god.

Under hösten åtog sig en av medlemmarna att vara stugfogde, vilket innebar, att vi fick förutom lite trivsammare även ordning och reda i vårt styrelserum i den Gamla Hamnkaptensbostaden. I samband med styrelsemöte i början av mars döptes lokalen till *Gunrummet* och vederbörlig invigningsmiddag tillagade av stugfogden avnjöts.

Nu i medium av mars har vi haft vårt årsmöte, vilket var även det välbesökt.

Inga större förändringar skedde i styrelsen. Enbart ny sekreterare valdes, Bert Ägren.

Göte Rahm kvarstår som ordförande även för 2009.

Kvällen avrundades med en sedvanlig ärtmiddag och efterföljande historieberättande.

Det område, på vilket vi har klubbhuset skall under året lämnas av Vänerhamnar. Tillsammans med några andra kulturella föreningar i Karlstad arbetar vi för att få till ett Maritimt Centrum på området.

Med hälsningar från Solens stad

Bert Ägren

Lysekil

Lysekil, en förening som närmar sig 70 årsdagen.

Flottans Män är en förening som håller samman intresset för dem, som har anknytning till svenska flottan eller i övrigt känner för livet till havs. Lysekilsföreningen bildades 1939 och har levt vidare med entusiasmer, som på frivillighetens väg gjort ett synnerligen idogt arbete.

Den 17 oktober firas föreningens sjuttioårsjubileum, vilket kommer att ske med festligheter, där vi hoppas på gäster från hela Sverige. Ambitionen är att fira med både flottbesök och andra inbjudna inom Flottans Mäns Riksförbund.

Av Lysekils kommun hyr föreningen "Gamla lotsutkiken", som används som klubblokal och kan genom föreningens medlemmar upplåtas för mindre sammankomster. Från klubblokals magnifika utsikt har flera gästade marinmän visats de vatten, som under krigsåren var skådeplatsen för flera av de haverier av örlogs- och handelskepp, som utspelade sig i den Bohuslänska skärgården. Föreningens medlemmar kommer inte bara från Lysekil och dess närmaste omgivning. Medlemmar kommer från Strömstad till Stenungsund och i öster till Lidköping.

Under flera år var Flottans Män Lysekil den femte största föreningen i Sverige. Den äldste medlemmen är Karl Hallberg, som fyller nittio år dagen före jubileet. Han har varit medlem i sextiosju år. Karls historier har varit ett något, som glatt medlemmar under årens sammankomster och än idag berättar han sina trevliga historier.

Den som besöker Lysekil och har intresse för svenska flottan, kan få en guidad tur av någon styrelsemedlem, om man bokar en tid. Gamla minnen återföds, när man beskådar de klenoder, som föreningen förfogar över eller att man bara får uppleva den utsikt som bjuds.

Flera träffar anordnas för medlemmar, där vi besöker andra föreningar eller inbjuder till fester i den egna klubblokalen. Vid sammankomster av större omfattning hyrs andra lokaler, när vi så finner lämpligt. Den 30 Maj kommer föreningen att arrangera båtutturen med Ran.

Vi ser gärna en förnygring av vår förening med nya medlemmar, som kan föra traditionen vidare och uppmanar intresserade att ta kontakt med någon i styrelsen.

Vid årsmötet den 13 Mars 2009 med Flottans män, Lysekil valdes Stig Insulán till ordförande att leda föreningen.

Den nya styrelsens första mötet hölls i Gamla Lotsutkiken den 30 Mars.

I styrelsen ingår:

vice ordförande	Jackie Lindebäck 0523 13360,
sekreterare	Van Carlzon, 0523 47397
kassör	Owe Lundqvist, 0523 13461
Klubbmästare	Leif Lysberg 0523 13740,
Rolf Nilsson	0523 47397
Per Lyrheden	0523 10777
Keith Carlsson.	0523 611027

Stig Insulán

Varberg

Än en gång därän, bröder, än en gång därän har vi firat påsk enligt den hävdvunna seden. Intill sista man, bröder, intill sista man var det fullsatt vid borden och reden. Med denna enkla omskrivning av Evert Taubes välkända dryckesvisa i åtanke, vill jag hylla och tacka festkommittén för en välsmakande och rikligt tilltagen buffé samt alla övriga deltagare, för att ni bidrog till, att kvällen blev så trivsamt och gemytlig.

Med god anslutning har vi haft årsmöte igen med Karl-Erik Johansson som mötesordförande. Efter väl genomförda förhandlingar bjöd föreningen som vanligt på kaffe och semla i sällskap med Damklubben Tärnan.

Styrelsen konstitution:

ordförande	Per Callenberg
vice ordförande	Tore Tejler
sekreterare	Bengt Asterling
kassör	Lennart Berntsson
klubbmästare	Ivar Svensson
stugvärd	Gunnar Persson
ledamot	Jan Mårtensson

Landets yngsta lokalförening, Karlstad-Värmland, arrangerade vårens möte med Region väst i försvarets f.d. sjukvårdscen-ter på Hammarö, syd om Karlstad. I samband med mötet besökte vi den nyblivna föreningens ordentligt tilltagna marin- stuga, ett ålderstiget men väl bevarat tvåvånings- hus, beläget i Karlstads yttre hamn, som under många tidiga år varit en respektabel bostad för tjänstgörande hamnkaptenen och hans familj.

Som ett led att göra föreningen synlig och samtidigt försöka tjäna en slant ämnar vi åter anordna "Öppet hus med loppis" och servering av kaffe i Tullhuset. Skänk gärna saker och ting till försäljning. Tack på förhand!

I skrivande stund emotser vi även 60-års- jubileet, riksårsmötet, gökottan, national- dagen och sillagillet. Om allt detta återkom- mer jag i nästa nummer av Flottans Män. Se för övrigt vår informativa och innehållsrika hemsida; www.flottansman.se/Varberg

Vid genomgång av vår medlemsrulla no- terar vi, att någon har missat betala årets avgift. Tag gärna kontakt med Lennart, tele- fon 131 34, för en koll.

Så till slut önskar FM Varberg med Tär- nor alla tidskriftens läsare en behaglig och stärkande sommar.

Per Callenberg

Ängelholm

Första föredraget för året ägde rum redan den 16 februari då vi hade besök av För- svarsutskottets ordförande Anders Karls- son Landskrona. Han talade under rubriken – Har vi något försvar? Bibliotekets hörsal var ganska välfylld denna kväll och Anders fick många frågor att besvara, bl.a. om yr- kes- eller värnpliktsarmé i det framtida för- svaret. I publiken fanns både aktiva och före detta officerare, som ställde många in- tressanta och knepiga frågor till Anders. Ett par dagar senare dök det upp insändare i N.S.T. med frågor till Anders Karlson, just om värnpliktens bevarande, ett bevis på in- tresset bland allmänheten för vårt framtida försvar. Tidigare på dagen besöktes F 10- museet på Valhall Park, tidigare flottiljom- rådet, där det i dag råder en febril verksam- het med fler sysselsatta, än när F 10 hade sin verksamhet där, berättade PEAB:s pro- jektutvecklare John Hjelm. F 10 kamratför- ening, som var medarrangörer, bjöd på en god förtäring före kvällens lyckade före- drag.

Ordf. i försvarsutskottet Anders Karlsson med sin lergök t.v. ordf. i F.10. kamratför- ening Göran Brauer. T.v. Lars Linde ordf. F.M.

Vårt årsmöte i slutet på februari gick i om- valets tecken, förutom att vi fick en ny kas- sör Anders Rick. Ordförande Lars Linde inledde med en parentation av under året avlidna medlemmar, vilka hedrades med en tyst minut.

Styrelsen 2009 utgörs av: ordf. Lars Lin- de, vice ordf Claes Nerhagen, sekreterare Claes Göran Lindström, kassör Anders Rick, nyval efter avlidne Bert Brindefeldt, ledamöter Kurt Romare, Per Axel Uhlin och Gunnar Gunnarson, klubbmästare Göran Kristiansson, vice klubbmästare Björn Victorin, suppleant Roland Wehlin. Valbe- redning blev Rolf "Uffe" Bengtsson och Kjell Värnbrink.

Vår nyvalde kassör Anders Rick är bo- satt på Bjäre halvön och har varit yrkesoffi- cer i Flygvapnet och startade sin bana på Ljungbyhed och började alltså med flyg- tjänst. Senare växlade han till förvaltnings- verksamhet och stabstjänst även yrkesut- bildning. Sista tiden från 2002 tjänstgjorde Anders åter till Bjärebygdén och F 10, som

han var med om att lägga ner 2004. Han berättar, att han var med och läste grin- darna och halade fan- nan. Välkommen till F.M. Anders!

Årets första majfi- rande blev en avsla- gen historia. Dirigen- ten Magnus Frans- son meddelade vår ordförande dagen före, att sjukdom och förhinder medförde, att morgonmarshen genom staden måste ställas in. Detta har ej inträffat på 47 år till stor sorg för oss i FM. Nu får vi vänta ett år till. Vår egen sillfrukost i Kajutan fick vi avnjuta till Marinens musikkår på DVD.

F.M. Ängelholm fick positiv PR på Kockums hemsida för rapportering och fo- tografering av, när transportfartyget Eide Trader passerade Öresund på sin väg till Adenviken. Ombord fanns korvetterna HMS Malmö och HMS Stockholm samt stödfartyget HMS Trossö. Det var vår vice ordförande Claes Nerhagen och hans hustru Barbro, som rapporterade nyheten till Kockums. På bilden sågs även HMS Dristig från Malmö, som tog farväl i sundets sma- laste passage. Vi hoppas, att den svensk insatsen skall bli positiv och även lärorik för besättningarna.

I slutet av april var vi i region väst för första gången inbjudna till den nybildade FM-föreningen i Karlstad. Gästfria Karl- stad, där solen alltid skiner och så även för oss, hade verkligen ordnat ett trivsamt mot- tagande och fint boende på Sätterstrand f.d. Försvarets sjukvårdscen-ter ute på Ham- marö. Göte Rahm och hans man- nar hade verkligen bjudit till för att vi skulle få ett positivt intryck vid vårt första besök. Och det fick vi verkligen Tack Göte och välkom- na FM Karlstad. Från Ängelholm deltog ordf. Lars Linde och skribenten. Lars över- lämnade en bok med flygbilder över Öre- sund som minne av detta första besök hos våra kamrater i Karlstad. Vi passade även på att gratulera Varberg, som firar 60 års- jubileum.

Lars Linde gratulerar Per Callenberg FM Varberg till föreningens 60 år

Nästa region västmöte blir hos oss i Äng- elholm och är planerat till den 3 oktober. Välkomna!

Sedan förra året har vi inlett samarbete med välkända Beredskapsmuseet i Djura- mossa utanför Helsingborg. Innehavarna,

makarna Marie och Johan Andre har lovat oss att ha en pärm med information om vår verksamhet, där även vår tidning finnes tillgänglig. Vi hjälper till att informera om det populära och välskötta museet och dess verksamhet. Vi rekommenderar gärna ett besök.

Den 11 maj hade vi sista föredragskvällen för vårsäsongen. Det var överstelöjtnant Stig Rydell från Försvarshögskolan i Stockholm, som förklarade "Vad är NATO"? Publiken uppskattade verkligen Stig Rydell och ställde många frågor, som fick sina svar. Som minne av kvällen fick han som alla andra en lergök av vår ordförande Lars Linde.

Sommarprogrammet inleds med korum i Kajutan söndagen den 5 juli kl 11.00 av vår egen sjömanspräst Lennart Pettersson. Alla tisdagar i juli månad har vi öppet hus mellan kl. 11.00 och 15.00 i vår Kajuta på Östergatan 89. Då bjuder vi på kaffe och våfflor. Tänk på detta, när ni är i närheten av Ängelholm i sommar. Vill ni bidra med en liten slant, så finns en sparbössa i kulisserna. Grillfesten blir den 7 augusti. Vi planerar också ett föredrag i september av Örlogskapten Eva Skoog-Haslum från Torekov, som varit fartygschef på HMS Sundsvall på uppdrag i Libanon.

F.M. Ängelholm önskar alla fortsatt fin sommar

Gunnar Gunnarson
Beredskapsmuseet Djuramossa.

Leif Högberg Skurup till vänster och Lars Dahlbom Höganäs har nästan målat färdig en av HMS Dristighetens 15,2 cm kanoner

Från Beredskapsmuseet. Marie och Johan Andree studerar F.M. programpärm.

UPPLEV MARIN CHARM MITT I STOCKHOLM!

ÖRLOGSKORUM

Örlogskorumi är ett spännande och utmanande ämne för alla som är intresserade av marin historia. Vi erbjuder en unik och spännande upplevelse för alla som är intresserade av marin historia. Vi erbjuder en unik och spännande upplevelse för alla som är intresserade av marin historia.

Örlogskorumi är ett spännande och utmanande ämne för alla som är intresserade av marin historia. Vi erbjuder en unik och spännande upplevelse för alla som är intresserade av marin historia.

Örlogskorumi är ett spännande och utmanande ämne för alla som är intresserade av marin historia. Vi erbjuder en unik och spännande upplevelse för alla som är intresserade av marin historia.

Örlogskorumi är ett spännande och utmanande ämne för alla som är intresserade av marin historia. Vi erbjuder en unik och spännande upplevelse för alla som är intresserade av marin historia.

Nyckelfärdiga

SJÖHUS

För visning och information, kontakta
Robert Ericsson, 0705-27 87 87.

SJÖMASKINER
www.sjomaskiner.com

SÖKES:

Axelklaffar av olika grader och med olika yrkesbeteckningar. Av särskilt intresse är äldre, närmast knappen rundskurna klaffar och klaffar med olidfärgad kläde mellan galonerna för intendent, ingenjör, läkare och tandläkare. Äldre yrkesemblem, M/02 och M/26 i gult och blått. M/46 av kläde för underärm. Försöksemblem M/45 i metall burna ovanför höger bröstficka samt provemblem M/47 burna på vänster överärm. Allt om och från Sveriges Frivilliga Motorbåtskår/SFMK 1915-1941 och Sjövärns kåren/SVK 1941-1946.

Vänligen kontakta Kjell, tel. 0380-800 14
epost: khoegman@citynetnassjo.se

Kontaktmän i förbundsstyrelsen och lokalföreningar

Styrelse och lokala föreningar kan även nås via hemsidan www.flottansman.se

Förbundsstyrelse och kansli

Förbundsordf	Johan Forslund	08-571 448 51	Dagsverksgatan 14	134 65	INGARÖ	
Vice förb.ordf	Jan Wikberg	063-12 95 62	Spovvägen 33	831 62	ÖSTERSUND	
Sekreterare	Bo Schagerberg	08-530 447 57	Månbergsvägen 4	140 39	NYNÄSHAMN	bo.sch@bredband.net
Sekreterare	Örjan Sterner	08-745 23 02	Odenvägen 19	136 42	HANINGE	
Kanslichef	Lennart Bresell	08-449 31 58	Balingsnäs vägen 92	141 34	HUDDINGE	
Medlemsregister	Nils-Gösta Persson	0320-557 44	Svansjö Magerhult 6	511 93	TORSTORP	n-gpersson@swipnet.se
Infoansvarig	Bo Schagerberg	08-530 447 57	Månbergsvägen 4	140 39	NYNÄSHAMN	bo.sch@bredband.net
Webbmaster	Bengt-Olof Arnsten	063-57 93 00	Havrevägen 4 nb	831 71	ÖSTERSUND	
Kansli	Flottans Män	08-678 09 08	Teatergatan 3	111 48	STOCKHOLM	riksforbundet@flottansman.se
		Öppet tisdagar 9-16 tel och fax				

Region Nord

Representant i förbundsstyrelsen: Jan Wikberg.

Härnösand	Lars Sellgren	0611-196 34	Hagagatan 74	871 40	HÄRNÖSAND
Sundsvall	Bertil Graeve	060-57 97 14	Borevägen 5	860 32	FAGERVIK
Östersund	Jan Wikberg	063-12 95 62	Spovvägen 33	831 62	ÖSTERSUND

Region Mitt

Representanter i förbundsstyrelsen: Örjan Sterner, Leif Kihlberg och Ove Hagström.

Gotland	Olof Berglund	0498-21 51 75	Lyegatan 22	621 43	VISBY	
Föreningslokal:	Marinstugan	0498-21 14 17	Södevägen 56 B	621 58	VISBY.	
Haninge	Lars Engvall	08-777 95 26	Lilla Hundens gata 422	136 64	HANINGE	engvall.lars@telia.com
Linköping	Gunnar Feldt	0709-40 64 00	Tuvsgatan 28	589 57	LINKÖPING	
Norrköping	Ove Hagström	011-23 90 15	Nygatan 55	602 34	NORRKÖPING	
Föreningslokal:	Marinlokalen	011-13 84 25	Saltängsgatan 48	602 38	NORRKÖPING.	
Norrköping	Lars Krüger	0176-23 46 41	Norrviden 1472	760 21	VÄTÖ	08276578@telia.com
Föreningslokal:	"Marinlokalen"		Götgatan 14 A	761 64	NORRTÄLJE.	
Nynäshamn	Hans Martinelle	08-520 211 13	Hamngatan 7B	149 31	NYNÄSHAMN	
Stockholm	Örjan Sterner	08-745 23 02	Odenvägen 19	136 42	HANINGE	
Föreningslokal:	Flottans Män	08-611 10 11	Teatergatan 3	111 48	STOCKHOLM.	
Södertälje	Kåge Larsson	08-550 117 48	Nydalavägen 96	152 51	SÖDERTÄLJE	
Föreningslokal:	Notholmen	08-55 15 50	Hörningsholm,		MÖRKÖ	(ej postmottagning),
Västerås	Leif Kihlberg	021-38 18 15	Antikvarievägen 4	724 81	VÄSTERÅS	vasteras@flottansman.se
Föreningslokal:	Marinlokalen	021-495 14 50	Krangatan 1	722 10	VÄSTERÅS	

Region Syd

Representanter i förbundsstyrelsen: Göte Lindberg och Rolf Svensson.

Kalmar	Bengt Hammarlund	0480-227 03	Drott. Margaretas väg 27A	392 45	KALMAR	
Karlshamn	Rolf Pärnhem	0454-19 611	Drottninggatan 22	374 35	KARLSHAMN	parlhem@telia.com
Föreningslokal:	Flottans män	0454-163 40	Lärkgatan 2	374 34	KARLSHAMN	
Karlskrona	Rolf Svensson	0455-816 80	Haglövs vägen 4	371 37	KARLSKRONA	
Kristianstad	Lennart Fredriksson	044-12 28 16	Hjärtebackes väg 22	291 35	KRISTIANSTAD	
Malmö	Jörgen Persson	0413-603 44	Vångavägen 9	241 32	ESLÖV	jorgen.persson.fmmalmo@telia.com
Trelleborg	Göte Lindberg	0410-401 84	Syréngatan 3	231 53	TRELLEBORG	
Västervik	Carl-Erik Edström	0490-184 20	Sjöviksgatan 2	593 42	VÄSTERVIK	
Växjö	Lennart Salomonsson	0474-330 38	Eke Solklint	360 42	BRAÅS	vaxjo@flottansman.se

Region Väst

Representanter i förbundsstyrelsen: Kjell Jönsson och Lars-Erik Wennersten.

Göteborg	Lars-Erik Wennersten	031-28 26 26	Askims kyrkväg 39	436 42	ASKIM	lars-erik@wennersten.nu
Föreningslokal:	Marinstugan	031-29 07 23	Örlogsvägen 6, Nya Varvet.	426 71	V.FRÖLUNDA	goteborg@flottansman.se
Halmstad	Kjell Jönsson	035-13 01 44	Norra vägen 21	302 31	HALMSTAD	
Föreningslokal:	Marinstugan	035-10 84 22	Dragvägen	302 42	HALMSTAD	
Karlstad-Värmland	Göte Rahm	054-15 52 05	Stingsgatan 2	652 26	KARLSTAD	
Lysekil	Van Carlsson	0523-473 97	Rixövägen 13	454 93	BRÅSTAD	van.c@telia.com
Varberg	Per Callenberg	0340-422 19	Vrånvägen 21	430 10	TVÅÅKER	
Föreningslokal:	Gamla tullhuset	070-391 04 26	Otto Torrelles gata 3	432 44	VARBERG.	
Ängelholm	Lars Linde	0431-141 18	Lupingatan 9	262 62	ÄNGELHOLM	
Föreningslokal:	Flottans Män	0431-149 30.	Östergatan 89	262 00	ÄNGELHOLM.	

POSTTIDNING

Vid definitiv eftersändning
återsänds försändelsen till:
FLOTTANS MÄN
Teatergatan 3,
111 48 STOCKHOLM

Fast Aluminum Craft

SE-870 33 DOCKSTA +46 613 711 600 www.dockstavarvet.se